

Langer Beter Leven:

Voor mensen met kanker en hun naasten ook in coronatijd

INHOUDSOPGAVE

Pagina

Bestuursverslag van het Nationaal Fonds tegen Kanker	3
1. Dankwoord	4
2. Samenvatting	4
3. Voorwoord	10
4. Kanker in Nederland	11
5. Nationaal Fonds tegen Kanker: organisatie	12
6. Nationaal Fonds tegen Kanker uniek in haar benadering van kanker	14
7. Voeding, Beweging en Welzijn voor mensen met kanker	16
8. Het streven van het Nationaal Fonds tegen Kanker	18
Voorlichting in 2021	18
Wetenschappelijk onderzoek in 2021	21
Projecten in 2021	31
Begroting 2022	37
Jaarrekening 2021	39
Balans per 31 december 2021	40
Staat van baten en lasten over de periode 1 januari 2021 tot en met 31 december 2021	42
kasstroomoverzicht 2021	43
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	44
Toelichting op de balans per 31 december 2021	46
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021	50
Overige gegevens	56
Resultaatbestemming	56
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	57

BESTUURSVERSLAG 2021

Langer Beter Leven

Voor mensen met kanker en hun naasten ook in coronatijd

Bestuur 2021

Mr. Ch. H. van Dijk	(actief sinds oktober 2014), voorzitter
Drs. J. G. M. van Ophem	(actief sinds oktober 2014), penningmeester
Drs. M. G. J. Smit	(actief sinds januari 2015), secretaris
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse	(actief sinds augustus 2016), bestuurslid
Mevr. drs. M. Mol	(actief sinds maart 2017), bestuurslid

Inhoud bestuursverslag

1. Dankwoord

Samen sterker

Graag willen wij beginnen met onze dank uit te spreken naar: onze donateurs, de vrijwilligers, de bedrijven, de onderzoekers, de zorgprofessionals, de stichting Fit4Surgery, de verenigingen zoals de Nederlandse Vereniging voor Diëtisten (NVD), de Nederlandse Vereniging van Fysiotherapeuten Lymfologie en Oncologie (NFVL), de Vereniging Sportgeneeskunde (VSG) en de Werkgroep Oncologische Revalidatie (WOR), de patiënten en hun naasten die ook in 2021 met een warm hart in welke vorm dan ook steun of een bijdrage hebben gedaan aan onze doelstelling: een Langer Beter Leven voor mensen met kanker.

Voor juridische adviezen konden wij ook dit jaar weer rekenen op de ondersteuning van advocatenkantoor Kennedy Van der Laan (KvdL). De website was wederom in goede handen van Ionmoon die om niet het beheer voor hun rekening hebben genomen. Wij zijn KvdL en Ionmoon zeer erkentelijk.

Mede dankzij iedereen die ons in welke vorm dan ook steunt kunnen wij bijdragen aan een Langer Beter Leven voor mensen met kanker en hun naasten. Wij doen dit door aandacht te vragen voor mensgerichte behandelingen zoals voedings- en beweeginterventies maar ook psychosociale hulp na de diagnose kanker. Dankzij de steun is het mogelijk voorlichting, patiëntgerichte projecten en wetenschappelijk onderzoek mogelijk te maken.

2. Samenvatting

Bijdragen aan een Langer Beter Leven door meer aandacht voor de waarde van voeding, beweging en welzijn (psychosociale hulp) na de diagnose kanker is het doel van het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK).

Door voorlichting, het initiëren, stimuleren en financieren van projecten en onderzoek passend binnen de doelstelling van het NFtK geven wij invulling aan onze werkzaamheden. Wij hopen dat hierdoor meer aandacht zal komen voor het belang en de waarde van voeding, beweging en welzijn binnen het bereiken van een Langer Beter Leven bij mensen met kanker en hun naasten.

In 2021 mochten wij een bedrag van 880.811 euro ontvangen. Daarom was het mogelijk om in 2021 voorlichting mogelijk te maken en een aantal nieuwe projecten te ondersteunen. Daarnaast hebben wij, samen met andere koepelorganisaties (NVD, NVFL, VSG en WOR) nieuwe studies mogen ontvangen, beoordeeld en een aantal besloten van deze belangrijke onderzoeken financieel te gaan ondersteunen. In 2021 werd 75,3 procent uitgegeven aan voorlichting, projecten en wetenschappelijk onderzoek op het gebied van voeding, beweging en welzijn voor mensen met kanker en hun naasten.

Giften 2021

€ **880.811**

Alleen maar mogelijk dankzij vrijwillige giften
en mede dankzij u, bedankt!

Wij proberen informatie en achtergronden te verzorgen over onderwerpen waar mensen met kanker en hun naasten iets aan hebben. We doen er veel aan om die voorlichting beschikbaar te stellen aan een zo groot mogelijk publiek. Wij zijn te vinden op onze website: www.tegenkanker.nl, Facebook (als Nationaal Fonds tegen Kanker en als Voeding bij kanker) alsook op Twitter (TegenKankerNL) en Instagram (TegenKankerNL) en LinkedIn. Daarnaast werd ieder kwartaal een digitale nieuwsbrief verzonden en werden er drie papieren nieuwsbrieven en drie specifieke folders verstuurd naar een groot publiek in Nederland.

Corona

Tijdens 2021 hield corona ons sterk in de greep met grote gevolgen. Veel mensen en bedrijven zijn getroffen door corona en het coronabeleid. Ook werden wij genooddaakt diverse activiteiten te staken of op te schorten. Daarnaast werden anderen die wij steun hadden toegezegd of al hadden gegeven genooddaakt bijeenkomsten en evenementen te verplaatsen.

Door de pandemie werd met name de zorg geblokkeerd. Dit had gevolgen voor iedereen die zorg, in welke vorm dan ook, nodig had. Ook werden screeningsprogramma's tijdelijk stilgelegd. Vroege ontdekking van kanker kwam daar mee in het gedrang. Het virus veroorzaakt veel onrust en angst onder de totale bevolking maar voor mensen die kanker hebben of hebben gehad heeft het coronavirus nog veel meer impact.

Door de noodzakelijk zorg voor mensen die besmet waren door het virus werd de toegang voor mensen die behandeld moesten worden of onder controle staan in veel gevallen verplaatst en uitgesteld. Ondanks dat de meest noodzakelijk zorg toch heeft plaatsgevonden is het nu nog onduidelijk wat dit uitstel voor gevolgen zal hebben. De angst voor uitzaaiingen en het te laat ingrijpen waardoor de uitkomst van een behandeling verslechtert is bij patiënten groot.

Ook bij mensen die wel behandeld worden is de angst groot om in deze vaak zware periode besmet te worden en dat kan vervelende gevolgen hebben zoals bijvoorbeeld binnen gezinnen. Ook bestaat de mogelijkheid dat behandelingen door de crisis worden vertraagd of stopgezet. Uiteraard is niet nu nog niet te overzien wat dit voor gevolgen zal hebben voor de overlevingskansen of kwaliteit van leven.

Naast druk op behandelingen waren er minder mogelijkheden voor nacontroles, ook voor mensen die al langer geleden kanker hebben gehad, duurde de periode om een uitslag te krijgen langer. Allemaal zorgen waar de mens geconfronteerd met kanker nog eens extra mee wordt belast.

Ook werd, naast de ziekenhuiszorg, de eerstelijnszorg (huisartsen, diëtisten, fysiotherapeuten, psychosociale hulp, etc.) afgeschaald. Inloophuizen, die psychosociale hulp en steun voor mensen met kanker en hun naasten bieden, beperkt open of voor langere tijd gesloten. Activiteiten worden grotendeels digitaal georganiseerd maar dat neemt de angsten en eenzaamheid van mensen met kanker niet weg.

De crisis had vanzelfsprekend ook een direct effect op het verloop van projecten en studies. Mede daarom is onderstaande lijst mogelijk wat langer geworden. Het NFtK kiest zeer expliciet voor onderzoeken die dicht bij de patiënten worden uitgevoerd. Graag zien we dat patiënten ook binnen studie mogen ervaren wat de positieve effecten van voeding, beweging en welzijn op het verloop van ziekte, hun behandelingen en kwaliteit van leven zijn.

Studies die in de opstart fase zaten konden geen nieuwe patiënten includeren. Veel onderzoekers moesten het contact digitaal of in een latere fase uitvoeren. Veel onderzoekers mochten tijdens de Lockdown niet aanwezig zijn in de ziekenhuizen.

Wetenschappelijk onderzoek

Naast gezondheidsvoorlichting en het geven van antwoorden op hulpvragen hebben we de volgende projecten en studies kunnen stimuleren, initiëren en financieren.

De onderstaande studies zijn voor 2021 beoordeeld en hebben financiële ondersteuning toegezegd gekregen maar zijn nog niet afgerond:

1. FOODFORCARE COMPLEAT-studie. Voedingsconcept in de thuissituatie bij ongeneeslijk zieke patiënten die voedingsklachten hebben als gevolg van chemotherapie. Tweejarig voedingsonderzoek aan het Radboud Universitair Medisch Centrum in Nijmegen. Doel: het ontwikkelen van speciale thuisbezorgmaaltijden die klachten bij chemotherapie-patiënten moeten verminderen. Winnaar van de onderzoeksrunde “Voeding bij kanker” georganiseerd door NFtK en NVD (Nederlandse Vereniging van Diëtisten).

2. PA-INTENS. Tweejarig bewegings-en voedingsonderzoek onder hoofd-hals kankerpatiënten. Door het Universitair Medisch Centrum Utrecht ben het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis. Doel: een bewegingsprogramma ontwikkelen waardoor de voedingsbehoefte van deze patiënten verbetert en hun levenskwaliteit toeneemt.

3. GEZOND GEWICHT NA KANKER. Tweejarig onderzoek gericht op het behouden of verkrijgen van een gezond lichaamsgewicht na de kankerbehandeling. Door het Universitair Medisch Centrum Groningen. Doel: het ontwikkelen van een behandelroute met leefstijladviezen.

4. FIT4CHEMO. Radboud Universitair Medisch Centrum in Nijmegen. Winnaar van de eerste onderzoeksrunde “Bewegen bij kanker” In samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Fysiotherapeuten Lymfologie en Oncologie (NFVL), Vereniging Sportgeneeskunde (VSG) en de Werkgroep Oncologische Revalidatie (WOR) is een onderzoeksrunde uitgezet rond het onderwerp “Bewegen bij kanker”. Onderzoekers konden een subsidieaanvraag indienen. HET PROGRAMMA FIT4CHEMO bestaat uit onder meer fysieke training, dieetadviezen en, indien nodig, psychologische ondersteuning na de chirurgische ingreep. Het doel van dit programma is dat het herstel van deze patiënten na de operatie verbetert én sneller gaat. Zo zijn zij conditioneel beter voorbereid op de chemobehandeling en krijgen ze grotere overlevingskansen.

5. IF THE GUT WORKS: winnaar “Voeding bij kanker” ronde 2019

Dit onderzoek in het Amsterdam Universitair Medisch Centrum richt zich op mensen die een stamceltransplantatie met intensieve chemotherapie hebben ondergaan. Zij ondervinden vaak last van ontstekingen, onder meer van het darmslijmvlies. Hierdoor neemt het lichaam voedingsstoffen onvoldoende op, waardoor ondervoeding kan ontstaan. De onderzoekers willen nagaan in hoeverre de ernst van de ontstekingen samenhangt met de voedingssituatie van deze patiënten. Het uiteindelijke doel is het opstellen van een voedingsrichtlijn die aangeeft bij welke patiënt op welk moment welke voedingstherapie moet worden toegepast. Een verbeterde voedingssituatie moet deze patiënten weerbaarder maken in het zware behandeltraject.

6. E_HEALTH BINNEN PREVALIDATIE VieCuri Medisch Centrum, Venlo

Is het mogelijk om darmkankerpatiënten met een geringe fitheid fysiek sterker te maken in de periode tussen hun diagnose en hun operatie? Aan het VieCuri Medisch Centrum in Venlo hebben onderzoekers een tele-

oefenprogramma voor deze groep patiënten ontwikkeld. Met behulp van dit programma kunnen patiënten thuis oefeningen doen. Zij worden hierbij op afstand gecoacht en gemonitord door het onderzoeksteam. De onderzoekers willen weten hoe de betrokkenen deze wijze van oefenen ervaren, of ze het kunnen volhouden én of hun fysieke gesteldheid hierdoor verbetert. Zo ja, dan kan dat bijdragen aan het verkleinen van het risico op complicaties na de operatie.

7. KOM VOORBEREID POLI Radboud universitair medisch centrum, Nijmegen

Mensen met bloedkanker die een stamceltransplantatie in combinatie met een chemokuur of bestraling moeten ondergaan, komen in een zwaar en langdurig behandeltraject. Onderzoekers van het Radboudumc in Nijmegen willen nagaan of meer aandacht voor voeding en beweging bij zulke behandelingen een positief effect heeft. Men heeft een zogeheten Kom Voorbereid Poli opgezet. Hier krijgen deze patiënten adviezen van een diëtist én een fysiotherapeut, en worden de voedingstoestand en conditie van de betrokkenen

8. FYSIEKE TRAINING VOORAFGAAND AAN LARYNGECTOMIE Universitair Medisch Centrum Utrecht

Trainen bij strottenhoofdkanker

Kankerpatiënten die te maken hebben met een lage spiermassa hebben een grotere kans op complicaties bij een chirurgische ingreep. Onderzoekers van het Universitair Medisch Centrum Utrecht voeren een onderzoek uit onder fysiek minder sterke patiënten die geopereerd gaan worden vanwege strottenhoofdkanker. Deze operatie heet laryngectomie. De patiënten worden in de drie tot vier weken voorafgaand aan hun operatie fysiek getraind en krijgen een energie- en eiwit verrijkt dieet. Met dit onderzoek wil men nagaan of deze aanpak voor deze groep patiënten haalbaar is, en zo ja, of er hierdoor na de operatie minder complicaties optreden.

9. EMBRACE Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam

Vanuit het Centrum voor Kwaliteit van Leven van het Antoni van Leeuwenhoek is een onderzoek gestart naar ongewenste gewichtstoename na de behandeling van borstkankerpatiënten. Behandelingen zoals chemotherapie en hormoontherapie hebben invloed op de stofwisseling. Bovendien kunnen deze een toename van de eetlust veroorzaken. Tegelijkertijd kan met gewichtstoename de spiermassa juist afnemen. Op lange termijn kan dit de kans op gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten, verhogen. Daarnaast heeft dit een grote invloed op de kwaliteit van leven. Ongewenste gewichtstoename bij borstkankerpatiënten na de behandeling is een veelvoorkomend probleem. Programma's om gewichtsmanagement bij borstkanker te ondersteunen zijn in Nederland nog onvoldoende aanwezig.

10. ZIEKTELASTMETER VOOR DARMKANKER Maastricht University Medical Center

Met de Ziektelastmeter voor darmkanker wordt de ziektelast van de patiënt gemeten én direct gevisualiseerd. Deze visualisatie is in de spreekkamer beschikbaar, waardoor de Ziektelastmeter kan worden gebruikt in de dagelijks zorg. Het meten en visualiseren van de ervaren ziektelast, de patiënt zelf laten aangeven welke aspecten van de ziektelast hij of zij belangrijk vindt, en het opstellen van een concreet en persoonlijk zorgplan, stimuleert het zelfmanagement, besluitvorming en empowerment.

11. ONDERZOEKS CALL BEWEGEN BIJ KANKER 2021

Jaarlijks terugkerende onderzoeksrunde Prehabilitatie bij kanker. Subsidieronde waar onderzoekers hun voorstellen kunnen indienen. Een vakjury zal beoordelen wie er in aanmerking komt voor een subsidie van 30.000 euro. De ronde zal in samenwerking met de Stichting Fit4Surgery/Taskforce prehabilitatie binnen de vereniging Heelkunde worden uitgezet. De insteek zal zeer multimodaal zijn.

12. FIT Max Maxima Medisch Centrum Veldhoven

Winnaar van de tweede ronde Bewegen bij Kanker die samen met NVFL, VSG en WOR werd neergezet. De FitMáx vragenlijst is een onderdeel van het overkoepelende project Fit bij Kanker, waarbij optimale ondersteuning voor fysieke en mentale fitheid van oncologische patiënten vóór, tijdens én na hun behandeling

centraal staat. Met resultaten van deze en andere vragenlijsten, kunnen patiënt en zorgverlener problemen en verbeterpunten signaleren en kan in samenspraak de meest doelmatige en passende zorg ingezet worden. Ons ultieme doel is dat alle kankerpatiënten volgens “Fit bij Kanker principes” op maat worden ondersteund parallel aan hun oncologische behandeling.

13. SELECTIEVE SMAAKSTURING Hogeschool Rotterdam/ Antwerpen

In dit onderzoek staat selectieve smaaksturing voor mensen met smaakverlies/ verandering als gevolg van de chemo centraal. Hoe kan de kwaliteit van leven en de voedselinname verbeterd worden?

Eén van de mogelijke neveneffecten van een oncologische behandeling is smaakverlies. Het gevolg daarvan: geen eetlust meer, niet meer kunnen genieten van de maaltijd en daardoor vaak onvoldoende gevarieerd eten. Dat kan tot gevolg hebben dat men onvoldoende (gezond) eet en ongewenst afvalt. Terwijl het juist in deze periode noodzakelijk is om voldoende sterk te blijven om de behandeling vol te kunnen houden. Dit onderzoek gaat over het aanbieden van maaltijden op maat gemaakt voor patiënten met smaakverlies als gevolg van de chemotherapie. De selectieve smaaksturing heeft als doel dat maaltijden weer smaken

14. ONDERZOEKSRONDE VOEDING EN BEWEGING 2021 in samenwerking met de Nederlandse vereniging van diëtisten (NVD).

Er zijn nog veel vragen op gebied van effectiviteit en optimalisatie van de voeding en beweegbehandeling bij verschillende oncologische aandoeningen. Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) stelt € 30.000 beschikbaar voor een project dat dat bijdraagt aan meer kennis op dit gebied.

15. ONDERZOEKSRONDE PREHABILITATIE 2021 in samenwerking met Fit4Surgery.

Het verbeteren van leefstijl tijdens een kankerbehandeling heeft een positief effect op de uitkomsten van die behandeling. Ook heeft het verbeteren van leefstijl na de behandeling een positief effect op kankervrije overleving. Multimodale interventies worden in toenemende mate onderzocht en succesvol ingezet. Desondanks zijn er nog een hoop vragen onbeantwoord. Welke leefstijlinterventies zijn het meest effectief? Hoe zorgen we ervoor dat leefstijlprogramma's goed aansluiten op het individu? Betaalbaar blijven? En op de juiste plek worden ingezet? Deze onderzoeksrond richt zich op de kankerpatiënt. Om ervoor te zorgen dat leefstijl een geïntegreerd onderdeel wordt binnen de behandeling van ziekte maakt Fit4Surgery en het Nationaal Fonds tegen Kanker 30.000 euro onderzoeksgeld beschikbaar.

Proefschriften

- Stefanie de Groot

'Short term fasting, IGF/insulin-axis and therapy outcome in patients with cancer'

- Vera van der Zanden

'Studies on Perioperative Care for Frail Patients'

- Vera IJmker

Protein-rich meal service to support peri-hospital patient care.

- Tanja Argillander

'Preoperative risk assessment and optimization of older patients undergoing oncological abdominal surgery'

Projecten

- Langs de Zijlijn 2021

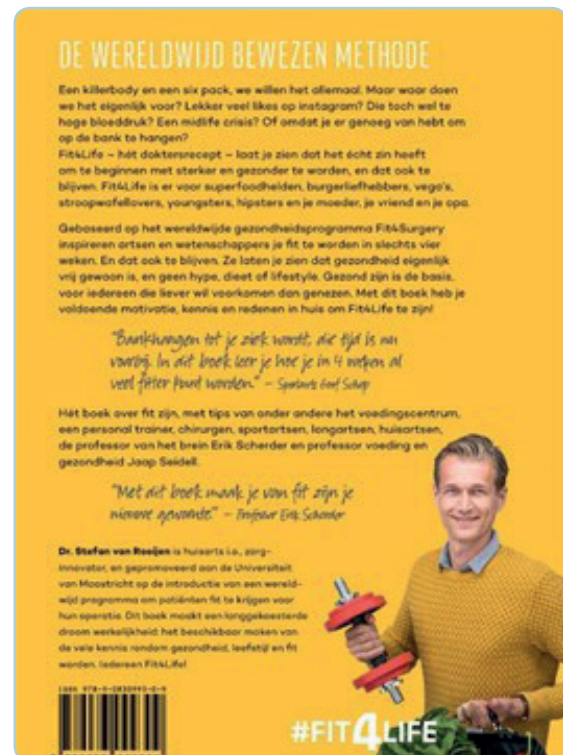
- Ontwikkeling van video voor mensen met slokdarm- of maagkanker binnen het ZGT

Samen Sterker Inloophuizen

- Inloophuis Toon Hermans Huis Amersfoort
- Inloophuis Leven met kanker Woerden
- Inloophuis Marikenhuis Nijmegen
- Inloophuis M.O.H. Huis aan het water te Katwoude
- Inloophuis St. Wij allemaal Purmerend
- Inloophuis de Skulp Friesland
- Inloophuis Roselinde Roosendaal
- Inloophuis Vicki Brownhuis Den Bosch
- Inloophuis De Eik Eindhoven
- Inloophuis SamenhuiS Alphen a/d Rijn

Fit4Life boek

- Hét doktersrecept: Fit4Life, in 4 weken fit!

3. Voorwoord

Voor u ligt het jaarverslag 2021 van het Nationaal Fonds tegen Kanker. Dankzij de steun van vele duizenden Nederlanders is het wederom mogelijk geworden om bij te dragen aan een Langer Beter Leven voor mensen met kanker. In dit jaarverslag willen wij u een beeld geven van onze werkzaamheden die hebben plaatsgevonden in 2021.

Het bestuur van het NFtK sluit in haar beleid aan bij de in Nederland gestelde normen voor goede doelen. Dat doen wij onder andere door het opstellen van dit jaarverslag. Dit jaarverslag is vele malen omvangrijker dan de eisen die de Belastingdienst stelt voor de status van Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI). Wij onderschrijven het kader dat de branchevereniging voor fondsenwervende goede doelen stelt en proberen daar invulling aan te geven.

In dit jaarverslag treft u naast dit bestuursverslag de jaarrekening over 2021 en de begroting van 2022 aan. De jaarrekening is door een onafhankelijk registeraccountant op het hoogste niveau gecontroleerd. Als goed doel streven wij ernaar om te voldoen aan de volgens de CBF erkenning geldende normen voor fondsenwerving. Ter bevordering van transparantie wordt in dit verslag niet alleen uiteengezet welke acties in het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden, maar is ook de gehele financiële verantwoording opgenomen in een jaarrekening conform de RJ 650-richtlijn. Deze verschaft volledige inzage in de financiële situatie van het NFtK. De totale financiële situatie is door een registeraccountant gecontroleerd (anders dan de samenstellings- of beoordelingsverklaring). Een controleverklaring van een onafhankelijk registeraccountant is dan ook in dit jaarverslag opgenomen

Giften 2021

€ 880.811

76% van de totale baten werd besteed aan doelstellingen.

In 2021 mochten wij, mede dankzij u, een bedrag van 880.811 euro ontvangen. Samen met de inkomsten uit eerdere jaren was het in 2021 mogelijk een aantal nieuwe projecten en studies te starten. Er werd 76% procent uitgegeven aan voorlichting, projecten, wetenschappelijk onderzoek en hulpverlening op het gebied van voeding, beweging en welzijn als onderdeel van de oncologische zorg in Nederland. Van alle inkomsten als ook het gemiddelde van de afgelopen 3 jaar werd minder dan 25 procent van de inkomsten besteed aan fondsenwervende activiteiten. Kosten eigen fondsenwerving waren dit jaar 12 % van de baten.

De huidige financiële positie mag beschouwd worden als gezond en stabiel. De elementen waar wij als organisatie invloed op kunnen uitoefenen door de keuze en inzet van fondsenwervende activiteiten iets dalend. Groei is mogelijk door de verdere participatie in de VriendenLoterij waar ook in 2021 weer geoormerkte loten werden aangeschaft. Opbrengst daarvan was 164.797 euro. Bij ontvangst van extreem grote giften (zoals o.a. in 2015) heeft het NFtK besloten om de gelden niet te gebruiken voor het versterken van de vermogenspositie maar kiest het bestuur ervoor dit te vertalen naar nieuwe projecten (hulpverlening), bredere voorlichting en nieuwe studies (wetenschappelijk onderzoek). Wij kiezen er uitdrukkelijk voor om gelden van onze donateurs in te zetten voor het verwezenlijken van een vaste positie van voeding, beweging en welzijn als onderdeel van de behandeling van mensen met kanker.

Het bestuur is van mening dat dit jaarverslag bijdraagt aan de noodzakelijke transparantie voor diegenen die onze doelstellingen (onder andere financieel) ondersteunen. Bijdragen aan een doelstelling die gericht is op mensen met kanker en hun naasten. Dat is waar onze donateurs hun steun aan geven.

4. Kanker in Nederland (Bron IKNL www.IKNL.nl)

In 2021 werden in Nederland ongeveer 12.3672 nieuwe gevallen van kanker vastgesteld: 64.627 bij mannen en 59.045 bij vrouwen (7,4 per 1.000 mannen en 6,7 per 1.000 vrouwen). De stijging ten opzichte van 2019 (gemiddeld 2.000 per jaar) is volgens verwachting op basis van de bevolkingstoename en het groeiende aandeel ouderen in de bevolking. Het aantal kankerdiagnoses was in 2021 lager dan in 2019 door uitstel van (huis)artsbezoek, het tijdelijk stopzetten van bevolkingsonderzoeken naar kanker en afschaling van de zorg in de eerste maanden van de covid19-epidemie. In 2021 kwam het aantal diagnoses weer overeen met de verwachting bij alle soorten kanker.

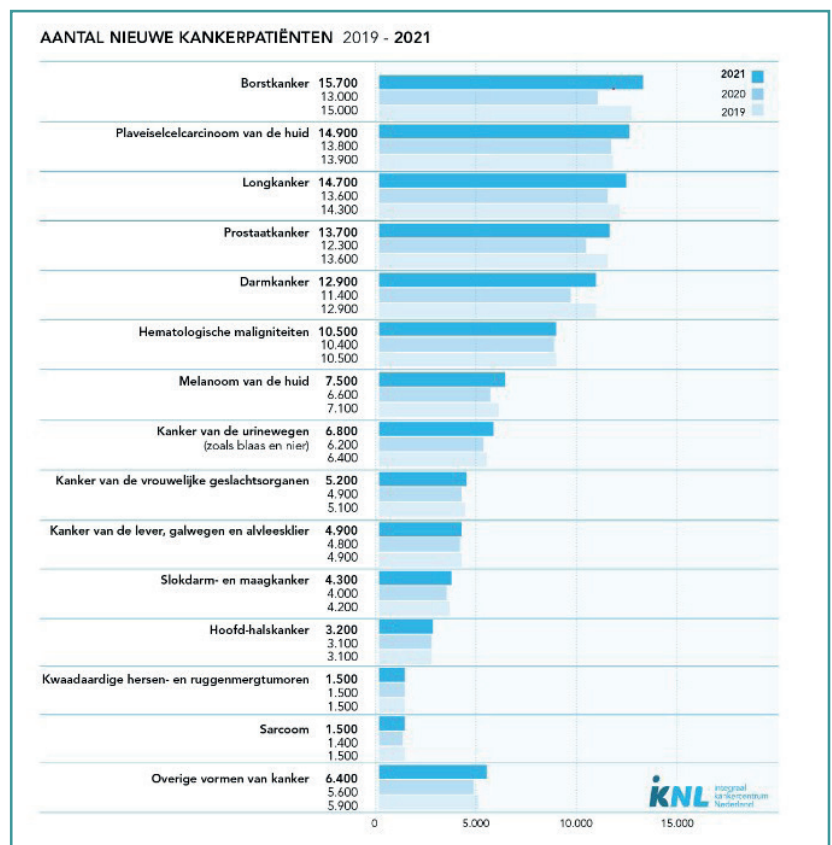
Afgezien van het eerste coronajaar, 2021, worden er elk jaar weer meer diagnoses kanker gesteld. Dat komt omdat de Nederlandse bevolking groeit en omdat Nederlanders steeds ouder worden. Kanker komt het meest voor bij ouderen: een derde van de patiënten was in 2021 bij diagnose 75 jaar of ouder, ruim 40% was tussen de 60 en 75 jaar oud. Van alle nieuwe kankerpatiënten was 6% jonger dan 45 jaar.

Meeste nieuwe gevallen van kanker op oudere leeftijd

Kanker is een ziekte die vooral op latere leeftijd voorkomt. In 2021 was de helft van alle nieuwe patiënten 70 jaar of ouder, iets minder dan de helft viel in de leeftijdsgroep 30 tot 70 jaar en 1% was jonger dan 30 jaar.

In leeftijdsgroep van 25 tot 60 jaar meer kanker bij vrouwen

In de leeftijdsgroep van 25 tot 60 jaar komt kanker relatief vaker voor bij vrouwen, doordat borstkanker en kanker van de vrouwelijke geslachtsorganen in deze leeftijdsgroep relatief vaak voorkomen. Vanaf de leeftijd van 60 jaar komt kanker relatief veel vaker voor bij mannen dan bij vrouwen. Dit komt vooral doordat prostaatkanker en longkanker vaker voorkomen bij mannen van 60 jaar en ouder prostaatkanker en longkanker vaker voorkomen bij mannen van 60 jaar en ouder.

Huidkanker meest gediagnosticeerde kanker in 2021

1. Huidkanker (exclusief basaalcelcarcinoom): 22.800
2. Borstkanker (inclusief borstkanker bij mannen): 15.700
3. Longkanker: 14.700
4. Prostaatkanker: 13.700

Meest gediagnosticeerde vorm van kanker verschilt per leeftijd

Kanker is een verzameling van aandoeningen waarvan het vóórkomen verschillend verdeeld is over de leeftijdsgroepen. Hierdoor ontstaat een divers beeld als de afzonderlijke leeftijdsgroepen worden bekeken. Zo is leukemie de meest gediagnosticeerde vorm van kanker bij 0- tot 15-jarigen, terwijl bij 15- tot 30-jarigen melanoom en zaadbalkanker het meest voorkomen.

Meeste vormen komen meer voor bij mannen dan bij vrouwen

Als de geslachtsgelateerde vormen van kanker, zoals borstkanker en prostaatkanker, buiten beschouwing gelaten worden, blijkt dat vrijwel alle vormen van kanker vaker bij mannen voorkomen dan bij vrouwen. Bij longkanker is de afgelopen decennia een opvallende ontwikkeling te zien. In 1990 was het risico op longkanker voor mannen nog 6 keer groter dan voor vrouwen, in 2021 was het risico nog maar 1,2 keer groter voor mannen..

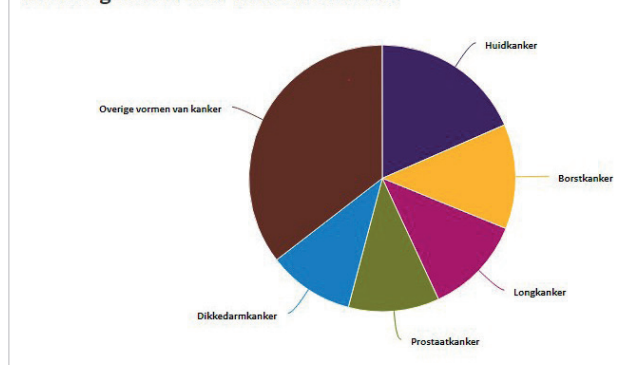
Prevalentie

Op 1 januari 2021 waren er in Nederland ongeveer 610.200 personen met kanker

Op 1 januari 2021 waren er in Nederland ongeveer 610.200 personen met kanker: 297.400 mannen en 312.800 vrouwen. Dat is ongeveer 3,5% van de Nederlandse bevolking. Het betreft hier de tienjaarsprevalentie. Dit wil zeggen het aantal nog levende mensen dat in de loop van de tien jaar voorafgaand aan 1 januari 2021 de diagnose kanker heeft gekregen. De prevalentieHet aantal gevallen of personen met een bepaalde ziekte op een bepaald moment (punt-prevalentie), ooit in het leven (lifetime prevalentie) of in een bepaalde periode, bijvoorbeeld per jaar (periode-prevalentie), absoluut of relatief. van huidkanker is het hoogst: ongeveer 128.900 personen. Huidkanker wordt gevolgd door borstkanker (120.100), prostaatkanker (90.500; inclusief mannen met borstkanker) en dikkedarmkanker (82.100). Ondanks het relatief grote aantal nieuwe gevallen van longkanker, valt deze vorm van kanker buiten de top vier van tumoren met de hoogste prevalentie, als gevolg van de relatief kleine overlevingskansen van longkanker.

Bron: De Staat van Volksgezondheid en Zorg, NKR en CBS

Nieuwe gevallen naar kankervorm 2021

5. Nationaal Fonds tegen Kanker: organisatie

Oprichting

De stichting Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) is opgericht op 8 maart 1999. Het NFtK is gevestigd op het WG Plein 187, 1054 SC in Amsterdam. Zij staat ingeschreven in het Register van de Kamer van Koophandel te Amsterdam onder dossiernummer 34113091.

In 1999 is het NFtK aangemerkt als instelling volgens artikel 24 lid 4 van de Successiewet 1956 onder nummer

15811. Tevens is het fonds door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Een instelling kan alleen een ANBI zijn, als ze zich voor minstens 90 procent van haar activiteiten inzet voor het algemeen nut. Na een controle van de Belastingdienst eind 2013 is de ANBI status van het NFtK voor onbepaalde tijd verlengd.

Bestuurssamenstelling

Het bestuur van het Nationaal Fonds tegen Kanker bestond in 2021 uit:
(Bestuurssamenstelling is conform KVK uittreksel. dd 03-06-2022)

Mr. Ch. H. van Dijk	(actief sinds oktober 2014), voorzitter
Drs. J. G. M. van Ophem	(actief sinds oktober 2014), penningmeester
Drs. M. G. J. Smit	(actief sinds januari 2015), secretaris
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse	(actief sinds augustus 2016), bestuurslid
Mevr. drs. M. Mol	(actief sinds maart 2017), bestuurslid

Het bestuur bestond in 2021 uit vijf bestuursleden. De bestuursleden hebben geen professionele binding met het NFtK. Zij ontvangen geen bezoldiging voor de bestuursfunctie maar wel een vaste onkostenvergoeding van jaarlijks 480 euro. Bestuurders hebben allen een verklaring van onafhankelijkheid getekend en hebben geen persoonlijke of financiële belangen bij het NFtK.

Het bestuur vergadert minimaal éénmaal per kwartaal. Daarnaast zal per telefoon of mail ad hoc in worden gespeeld op de actualiteit.

Het bureau van het NFtK is belast met de uitvoering van het beleid. De dagelijkse leiding is sinds januari 2013 in handen van de heer drs. L.A. Claassen (40 uur). Als leidraad voor het beleid is een meerjarenbeleidsplan 2021-2025 geschreven. Hierin zijn de doelen en de weg ernaar toe beschreven. Afhankelijk van de giften van onze donateurs zal het beleid langzamer of sneller kunnen worden ingevuld.

Naast de aansturing van medewerkers, vrijwilligers en leveranciers is de heer Claassen verantwoordelijk voor de invulling en uitvoering van de activiteiten (doelstelling en fondsenwerving) die passend zijn binnen het door het bestuur bepaalde beleid. Uiteraard moet zijn handelen in lijn zijn met de doelstelling van het NFtK.

Op het kantoor is één bureaumedewerker (20 uur) actief die naast administratieve werkzaamheden grafische activiteiten verricht, zich bezig houdt met het contentbeheer van de website en de sociale media.

Door alle arbeidsuren op te tellen (40+20= 60 uur) en gebaseerd op een voltijd betrekking van 36 uur per week conform de CAO voor Welzijn en Maatschappelijke Dienstverlening werd het bureau ingevuld door 1,7 Fulltime-equivalent (fte). Daarnaast is er een groter beroep gedaan op vrijwilligers.

Vrijwilligers dragen bij vanuit hun expertise. Naast het bestuur zijn er in 2021 twee vrijwilligers actief geweest. Zij hebben zich beziggehouden met onder andere beheer en administratieve bezigheden. Daarnaast heeft er dankzij de inzet van deze vrijwilligers een aantal marketingactiviteiten gericht op fondsenwervende acties plaatsgevonden. Vrijwilligers ontvangen een bijdrage van maximaal 1.700 euro per jaar en hebben de mogelijkheid onkosten te declareren. Dit conform de Belastingdienst.

Het bureau was van maandag tot en met woensdag geopend en telefonisch bereikbaar. De website is dag

en nacht bereikbaar voor vragen. De antwoordtijd is vaak binnen 24 uur met een maximum van één week. Telefonisch, via de website en via mail kan men vragen en eventuele klachten, op- en aanmerkingen plaatsen. Daarnaast is het mogelijk om adreswijzigingen of voorkeuren te melden. Het plaatsen of aanpassen van donaties is eveneens telefonisch of per mail mogelijk. Regelmatig weet het publiek ons via deze kanalen te vinden. Naast administratieve zaken worden er regelmatig hulpvragen gesteld.

6. Nationaal Fonds tegen Kanker: Unieke benadering van kanker

Langer Beter Leven

Het NFtK zet zich in om voeding, beweging en welzijn vast onderdeel te laten worden van de oncologische zorg van morgen. Dit draagt bij aan een Langer (overlevingskansen) en Beter (kwaliteit) Leven voor mensen met kanker.

Tumor versus Mens

Al sinds jaar en dag staat binnen de oncologische zorg niet de mens maar vooral de tumor centraal. Dat is begrijpelijk. Niet alleen de arts maar ook de patiënt wil dat de tumor, de ziekte, het lichaam zal verlaten. Door deze focus op een technische benadering krijgen belangrijke menselijke randvoorwaarden regelmatig minder aandacht dan zij verdienen. Het is de mens die om moet gaan met de ziekte en ook met de vaak zeer zware tumorgerichte behandelingen zoals een operatie, bestraling of chemotherapie. Het is de mens die uiteindelijk moeilijke en zware beslissingen moet nemen met betrekking tot het totale behandelplan.

Het een sluit het ander zeker niet uit. Mensgerichte en tumorgerichte behandelingen zijn niet alleen afzonderlijk van elkaar belangrijk maar ze zijn beide nodig en versterken elkaar. De menselijke aspecten vertaald naar bijvoorbeeld lichamelijke en geestelijke conditie zijn vaak essentieel in het kunnen omgaan met de ziekte. Ze kunnen een rol spelen bij het succes van een tumorgerichte behandeling en het herstel daarna.

Eigen bijdrage (Empowerment)

Een voordeel van het inzetten van behandelingen gericht op voeding, fysieke inspanning en geestelijke ontspanning is dat de patiënt voor een belangrijk deel zelf kan bijdragen. In vergelijking met de tumorgerichte behandelingen die men passief ondergaat, geven deze behandelingen een deel van de regierol en verantwoordelijkheid terug aan de kankerpatiënt. Door, onder begeleiding van een zorgprofessional, bezig te gaan met het verbeteren van de lichamelijke en geestelijke conditie dragen zij zelf bij aan een hogere kwaliteit van leven. Door fysiek sterker te worden wordt ook de mentale weerbaarheid verhoogd. Daarnaast zijn er aanwijzingen dat daarmee het aantal en de ernst van complicaties en bijwerkingen verminderen of beter hanteerbaar worden. Dat geldt eveneens voor depressies en angsten bij kanker. Een betere fysieke en mentale conditie helpt bij het succesvol kunnen doorstaan van de behandeling en draagt bij aan een betere kwaliteit van leven.

Dat het ontstaan van de ziekte kanker mede door lifestyle factoren beïnvloed wordt is inmiddels breed geaccepteerd. Dat roken, slechte voeding, zwaarlijvigheid en een tekort aan beweging belangrijke risico's met zich meebrengen voor de gezondheid is geen geheim meer. Zij kunnen in meer of mindere mate de kans op kanker vergroten.

Het idee dat goede voeding, voldoende beweging en hoge(re) mentale weerbaarheid een waardevolle invloed kunnen hebben op het verloop van de ziekte, het proces van genezing en de kwaliteit van leven is nog minder gemeengoed. Ondanks de aanwezigheid van zorgprofessionals die zijn opgeleid om deze factoren door begeleiding positief te beïnvloeden, is de inzet er van zeker niet standaard te noemen. Evenmin is deze behoefte vertaald naar vergoede zorg in Nederland. De wetenschappelijke onderbouwing voor het belang van deze factoren wordt steeds sterker. In sommige gevallen is deze bewijsvoering (Evidence Based) al vertaald naar behandelrichtlijnen zoals de nationale en internationale richtlijn: Ondervoeding bij kanker.

Het aantal mensen met kanker in Nederland wordt steeds groter. Dat heeft te maken met de groei van het aantal nieuwe gevallen (12.3672 in 2021) maar ook met het aantal mensen dat langer blijft leven met kanker. Steeds meer wordt kanker een chronische ziekte. Door snellere herkenning van kanker door bestaande maar ook nieuwe screeningsprogramma's, worden meer mensen in een vroeger stadium gediagnosticeerd. Betere behandelmethoden zorgen er voorts voor dat mensen die kanker hebben langer leven. Tot slot vergrijst Nederland waardoor de kans op kanker wordt vergroot. Circa 75% van alle vormen van kanker treedt op bij mensen vanaf de leeftijd van 60 jaar.

De kwaliteit van leven is voor ieder mens wezenlijk. Dat geldt uiteraard ook voor kankerpatiënten. Niet alleen als zij zijn genezen, maar ook voor hen waar genezing niet meer mogelijk is. Aandacht voor de kwaliteit van leven moet volgens het NFtK dan ook vast onderdeel zijn van de oncologische zorg en al direct na de diagnose starten. Zorg gericht op de voedingstoestand de fysieke gesteldheid en mogelijk psychosociale hulp kunnen daar sterk aan bijdragen.

Een volgende logische stap in de hedendaagse oncologische zorg moet dan ook zijn dat voeding, beweging en welzijn vanaf de diagnose veel meer aandacht krijgt dan tot op heden het geval is.

Gedacht kan worden aan het voorkómen van ondervoeding, het in stand houden of verbeteren van een zo goed mogelijke fysieke conditie om herstel te bevorderen en het bieden van psychologische hulp voor patiënt en hun naasten.

Het nut van deze vormen van zorg krijgt steeds meer aandacht in de wetenschappelijke literatuur. Voor de signalering, preventie en behandeling van ondervoeding bij kanker zijn nationale en internationale richtlijnen opgesteld. Nader wetenschappelijk onderzoek op het terrein van ondervoeding is van groot belang. Onderzoeken en richtlijnen alleen geven echter geen of beperkte gezondheidswinst of meerwaarde voor patiënten als ze niet worden geïmplementeerd. Er is slechts een klein aantal ziekenhuizen in Nederland waar klinische zorg en kennis uit de voedingswetenschap samenkomen. In de meeste ziekenhuizen is nog te weinig aandacht voor de voedingstoestand van de patiënt. Op voeding, beweging en welzijn gerichte behandelingen worden nog lang niet overal en in voldoende mate beschikbaar gesteld aan mensen met kanker of hun naasten.

Door de focus te leggen op voeding, beweging en welzijn, is het NFtK uniek in haar benadering van deze vreselijke ziekte. Het NFtK meent dat deze hulp bijdraagt aan een betere fysieke en mentale conditie van kankerpatiënten die als randvoorwaarden belangrijk zijn voor een zo succesvol mogelijke tumorbehandeling. Dat is waar wij naar streven en onze meerwaarde zien voor de strijd tegen kanker. Graag zetten wij ons, namens onze donateurs, daarvoor in.

7. Voeding, Beweging en Welzijn voor mensen met kanker

Voeding

Voeding speelt een centrale rol in ons leven. Het is duidelijk dat voeding een effect heeft op onze gezondheid. De relatie tussen eenzijdige voeding, overconsumptie, overgewicht en diverse ziekten, zoals hart- en vaatziekten, diabetes en kanker, staat inmiddels vast. Voeding speelt een belangrijke rol bij de opbouw van ons lichaam, onze spieren en onze weerstand. Onze kwaliteit van leven hangt daar nauw mee samen. Voeding zonder beweging heeft een andere uitwerking dan voeding in combinatie met bewegen. Voeding zonder mobiliteit zal al snel voor meer vetopbouw zorgen terwijl de combinatie met fysieke inspanning de opbouw van spieren bevordert. Voeding en beweging zijn dan ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dat is zo als we gezond zijn, maar misschien nog wel meer waar als we ziek zijn. Toch krijgt voeding bij de behandeling van mensen met kanker niet de aandacht die het verdient. Er is dus nog veel positiefs te bereiken.

Voeding is binnen de oncologische zorg een onderbelicht onderwerp

Ondervoeding bij kanker

Een onderschat probleem is ondervoeding bij kankerpatiënten. Bij ondervoeding is sprake van een tekort aan energie, bouwstoffen, vitamines en mineralen voor het lichaam. Daardoor ontstaan onder andere klachten zoals vermoeidheid en futloos zijn. Ook zal de weerstand verminderen. Deze verzwakking vergroot de kans op complicaties en bijwerkingen. Dat is contraproductief voor veel behandelingen en het herstel ervan. Niet alleen de kwaliteit van leven wordt slechter, het is zelfs mogelijk dat de kans op overleving kleiner wordt.

Meer dan 50 procent (variërend van 30-90 procent, afhankelijk van de soort tumor) van de mensen met kanker krijgt vroeg of later in het ziekteproces met ondervoeding te maken. Er zijn nationale en internationale richtlijnen die gebaseerd zijn op wetenschappelijk onderzoek, dat opsporing en behandeling van ondervoeding zinvol en zelfs kosteneffectief is. Toch wordt van deze richtlijnen binnen de Nederlandse gezondheidszorg nog amper gebruik gemaakt. Ook de Inspectie voor de Volksgezondheidszorg en Jeugd (IGJ) heeft dit signaleerd. Door de inzet van prestatie-indicatoren heeft IGJ ziekenhuizen verplicht hier iets aan te doen. Tot op heden heeft dit nog weinig effect.

Als ondervoeding niet tijdig wordt opgemerkt en wordt behandeld, kan het zorgen voor een serieuze verzwakking van de patiënt waardoor tumorgerichte behandelingen niet meer mogelijk zijn en zal het levenseinde in sommige gevallen zelfs sneller worden bereikt.

Ziekte en behandeling

Door ziekte maar ook door behandeling zelf kunnen zich tal van problemen voordoen die eten en drinken ernstig bemoeilijken. Een beperkte inname van voedingsstoffen heeft een verdere verzwakking van het lichaam tot gevolg. Operaties kunnen een enorme wissel trekken op onze algehele lichamelijke conditie. Chemotherapie en bestraling zijn erop gericht om cellen te doden. Omdat deze behandelingen nog steeds niet selectief te noemen zijn, sneuvelen er ook veel gezonde cellen. Er treedt spier- en botafbraak op en dit kan leiden tot vele

bijwerkingen waardoor het moeilijk wordt om voedingsstoffen in te nemen of vast te houden. In de periode van ziek zijn en doormaken van belastende behandelingen is een verdere verzwakking uiteraard precair.

Voorkom verzwakking tijdens ziekte en behandeling

Het uitblijven van gerichte aandacht voor de voedingstoestand van de patiënt is onwenselijk. Een slechte voedingstoestand wordt geassocieerd met verminderde overlevingskansen en kwaliteit van leven. Ook de kans op het krijgen van complicaties en bijwerkingen door andere behandelingen (operatie, bestraling en chemo) wordt hierdoor verhoogd. Een sterk lichaam doorstaat ziekte en de behandelingen beter dan een zeer verzwakt lijf. Behandelingen zoals operatie, chemo en bestralingen zullen meer succes kunnen hebben als er gewerkt wordt aan een gezonder lichaam. Dit pleit voor het bereiken van een zo'n goed mogelijke voedingstoestand en spieropbouw.

Afhankelijk van leeftijd, stadium van de ziekte en de complete gezondheidstoestand zal een arts een voorstel tot behandeling doen. In onvoldoende mate wordt daarbij gekeken naar de voedingstoestand van de patiënt. Dat is onwenselijk omdat het succes van de gekozen behandeling mede hiervan afhankelijk is. Ook bestaat er een aantoonbare relatie tussen voedingstoestand en de kwaliteit van leven.

Beweging

Na de diagnose kanker is niets meer gewoon of vanzelfsprekend. Het laatste waar aan gedacht wordt in het behandelproces zijn voeding en beweging. Eten staat soms tegen evenals fysieke inspanning. Dat het lichaam verzwakt is helpt evenmin.

Voeding en beweging zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en moeten op elkaar worden afgestemd. Een lichaam dat niet beweegt, zal voeding omzetten in onnodig vet terwijl voeding bij beweging zorgt voor de opbouw van spieren. Eenvoudig gezegd zijn spieren kracht, weerstand en kwaliteit van leven.

Onderzoek wijst uit dat regelmatig bewegen tijdens de ziekte en zeker ook ten tijde van de behandeling positieve effecten heeft. De conditie blijft beter en er wordt spierkracht opgebouwd. In beweging blijven kan het gevoel van welbevinden en herstel gunstig beïnvloeden.

Mensen met kanker die vóór een zware chemokuur of operatie meer spiermassa hebben, blijken die behandeling beter te doorstaan. Niet onlogisch als men bedenkt dat behandelingen zoals bestraling en chemo voor spier- en botafbraak zorgen.

Spieren ontstaan door goede voeding in combinatie met beweging. Een fysiek goede conditie draagt bij aan een hogere kwaliteit van leven, een betere weerstand en het zich mentaal sterker voelen.

Door intensief te sporten voor, tijdens en na de behandeling worden de randvoorwaarden optimaal gemaakt voor de behandeling, of dit nu een operatie of chemo is.

Naast de effecten op de lichamelijke gezondheid draagt bewegen bij aan het blijven volhouden van de dagelijkse activiteiten, het zorgt voor ontspanning en veel mensen beleven er plezier aan.

Welzijn

Kanker heeft een grote impact op het welzijn en welbevinden van de mens. Wat overkomt een mens en zijn naasten als de diagnose kanker wordt gesteld? Hoe ga je hier emotioneel mee om en hoe geef je dat een plaats in je leven? Wat is de impact van een behandeling zoals chemotherapie? Hoe houdt een mens dat lichamelijk maar ook geestelijk vol?

Kanker kan het levensperspectief van de ene op de andere dag op zijn kop zetten. Angst voor de behandeling, onzekerheid over het verloop van de ziekte. Overspoeld worden door heftige emoties, zoals onzekerheid, boosheid, machteloosheid, angst, verdriet, hoop, maar ook wanhoop. De balans in het leven zal voor korte of langere tijd verstoord zijn. Niet alleen de ziekte maar ook de behandeling kan langdurige en verstreckende gevolgen hebben. Hoe ziet je leven eruit als je te horen krijgt dat je bent genezen of dat genezen niet meer mogelijk is? Binnen de gezondheidszorg wordt daar niet altijd voldoende aandacht aan besteed. Begeleiding door hulpverleners kan mensen helpen om beter met de gevolgen van ziekte en behandeling om te gaan.

Welke mogelijkheden zijn er op het gebied van psychosociale, geestelijke en sociale begeleiding? Maar ook informatie over hoe men ontspanning van de geest kan bereiken. Hierover informeren wij een ieder die daar naar zoekt en stimuleren wij partijen die hier aandacht of invulling aan geven.

Het Nationaal Fonds tegen Kanker draagt ook het onderwerp welzijn al vanaf het eerste begin van haar oprichting in 1999 een warm hart toe. Gelukkig wordt psychosociale begeleiding inmiddels meer en meer opgepakt als serieus onderdeel van de behandeling van mensen met kanker. Helaas is het nog niet zo dat psychosociale hulp standaard kan of zal worden aangeboden. Er blijft nog veel te doen. Maar er is nu gelukkig mogelijk is? Binnen de gezondheidszorg wordt daar niet altijd voldoende aandacht aan besteed. Begeleiding door hulpverleners kan mensen helpen om beter met de gevolgen van ziekte en behandeling om te gaan.

8. Het streven van het Nationaal Fonds tegen Kanker

Voor iedere patiënt moeten op voeding, beweging en welzijn gerichte behandelingen beschikbaar en inzetbaar zijn binnen het behandelplan. Dit kan en moet in Nederland worden ingevuld omdat dit bijdraagt aan een Langer Beter Leven voor mensen met kanker.

Dankzij onze donateurs is het mogelijk om bij te dragen aan bovenstaande ambitieuze doelstelling. Dit wordt gedaan door het geven van voorlichting en het stimuleren en financieren van diverse projecten en organisaties als ook gedegen wetenschappelijk onderzoek in Nederland.

Langer Beter Leven voor mensen met kanker

Door voeding, beweging en welzijn.

Voorlichting

Door voorlichting te geven over behandelmogelijkheden gericht op voeding, beweging en welzijn hoopt het NFtK mensen met kanker de mogelijkheid te geven om zelf een bewuste en afgewogen keuze voor hun behandeling te maken. Daarnaast hopen wij dat er door meer kennis bij het publiek ook meer aandacht zal zijn

vanuit zorgprofessionals en andere deskundigen voor de waarde van voeding, beweging en welzijn, bij mensen met kanker. Die aandacht is nog steeds te beperkt. Vragen van patiënten aan hun zorgverleners als ook zichtbare projecten en wetenschappelijk onderzoek over het belang van voeding, bewegen en welzijn dragen bij aan een groter bewustzijn van de zorgprofessional en de noodzaak van aandacht voor deze elementen binnen de totale behandeling, ongeacht of deze curatief of palliatief van aard is.

Hoe we het ook wenden of keren, de patiënt zal zelf de regisseur van zijn of haar behandeling zijn. Dat is een zeer moeilijke, zo niet vaak onmogelijke opgave. Eerst proberen om de boodschap te verwerken en daarna zich verdiepen in een uiterst complexe ziekte. Wat zijn de behandelmogelijkheden om te genezen, of om zo lang mogelijk met kanker in een goede kwaliteit van leven te kunnen blijven leven? Wat heeft de huidige zorg te bieden en waar is dat te halen? Wat kan een ander en wat kan men zelf? Betrouwbare, oprechte en onafhankelijke informatie kan bij die speurtocht helpen.

Voorlichting van het Nationaal Fonds tegen Kanker vindt offline en online plaats

Offline

Jaarlijks worden drie nieuwsbrieven en drie informatiefolders gemaakt.

In de nieuwsbrief voor donateurs staat veel wetenschappelijke informatie over voeding, beweging en psychosociale hulp. Tevens zal er aandacht zijn voor projecten (nieuw en lopend) acties van personen of bedrijven. Uiteraard is er ook aandacht voor onderzoeken die plaatsvinden, beschikbaar zijn of worden opgestart dankzij onze donateurs.

• Nieuwsbrief nummer 1- april 2021

Belangrijkste onderwerpen:

- Gewichtsmanagement voor borstkanker patiënten
- Proefschrift alvleesklierkanker
- Compleat: FoodforCare@home

[illegible]

Langer Beter Leven

Nieuwsbrief van het Nationaal Fonds tegen Kanker
nummer 2 | augustus 2021 | Jaargang 23

Onderzoek smaakt naar meer!

Corona en kanker blijken een aantal raakvlakken te hebben. Wie een goede conditie heeft, lijkt beter opgevoed tegen de gevolgen van beide, en er is sprake van smaak- en gevoelsverandering bij vaak coronavirusrelatie als mensen met kanker die chemotherapie ondergaan.

Als het niet een meer smakelijk gaat men minder eten en krijgt men daardoor minder voedingsstoffen binnen. Hierdoor wordt gewichts-, en spierverlies en reaktie meer versnakt. Dat verhoogt de kans op blootleggingen en complicaties.

Hierbij wordt rekening gehouden met persoonlijke voorkeuren en gewoenten en culturele maatschappijgrond. Zo wordt bepaald wat iemand wel of niet lekker vindt. Nu het afnemen van de test ontvankelijk worden binnen 48 uur gepersonaliseerde recepten, die thuis gebruikt kunnen worden. De recepten zijn eenvoudig te bereiden en de ingrediënten kunnen gevonden bij de supermarkt gekocht worden. Wekelijks staan de cheffes in contact met de diëtisten om verdere begeleiding te geven en bij te sturen. Het NKF-vindt onderzoek naar voeding voor mensen met kanker waardevol. Het verbetert de kwaliteit van leven, maar draagt ook bij aan een succesvolle behandeling. Dankzij uw gift kunnen wij een belangrijke bijdrage leveren aan dit onderzoek.

DOK IN DIT NUMMER:

- > Update Samen Sterker acties
- > Eenduidig taalbeleid
- > Advieslijn kanker
- > Fit bij Kanker

Door middel van een geïntegreerd maakt kunst een specifiek Neurosciences

Samen Beter Leven

Nieuwsbrief van het Nationaal Fonds tegen kanker

nummer 3 | december 2011 | jaargang 23

• VOEDING
• BEWEGING
• WELZIJN

Samen Sterker in 2022!

Het afgelopen jaar was een jaar van berepingen. Wat was eruit en wat was niet mogelijk? Het was niet alleen een vraag voor onze samenleving tijdens de pandemie, maar ook voor mensen met kanker en hun naasten. Juist in een tijd dat we elkaar harder nodig hadden dan ooit, konden we niet samenkomen. Voor mensen met kanker en hun families betekende het dat ook de deuren van de waardevolle initiatieven sloegen bleven.

Dankzij uw steun konden we er mede voor zorgen dat de deuren van deze

initiatieven niet definitief gesloten werden. Naalden we samen met het hele land substantiële budgetten op met uiteenlopende acties, om als doel deze initiatieven financieel te ondersteunen. Bijzonder belangrijk is het feit dat wij aan talrijke activiteiten en evenementen, die al heel lang bestaan, nieuwe brengingen doorgevoerd konden vinden.

Nederland tel ruim 7 miljoen hoiogehue bijdragen aan een langer Leven voor mensen met kanker. Precies dat steunt het Nationaal Fonds tegen Kanker ook nu. En daarom zijn we blij te kunnen melden dat we inmiddels

dit Actie concert hebben weten af te ronden. Maar we gaan door! Er staat nog een aantal acties uit, waaronder Roodsaad en Nieuw Verzoek. Ook deze acties zullen belangrijke steun geven aan de mensen, want samen zijn we sterker. Wij kunnen u hulp nu steeds heel goed gebruiken!

- Oude lantaarn in Rotterdam € 20.000
- Stichting Lief in Dordrecht € 24.500
- De Linde in Eindhoven € 14.000
- Troost Huisman in Amsterdam € 75.000
- Marktvrouw in Nijmegen € 20.000
- Levens met kanker in Wageningen € 4.800
- Huis aan het water in Arnhem € 7.500
- Bloed Broekhuizen in Den Bosch € 21.750
- De Witte de Waard in Utrecht € 1.000
- Het Wei Alleen in Paramaribo € 21.215

Tot zo hebben hoiogehue, dankzij de regionale acties van clubs en verenigingen die de donateurs van het NFVC, een totaalbedrag kunnen uitbreiden van € 230.827!

TIP: op twee tegengestane richtingen wordt u een overzees van alle hoiogehue hoiogehue. With u voor onderzook of hoe deze acties een actie starten en heeft u daarbij ook hulp nodig, misschien wel om de oplegging te verduideliken? Mail ons dan op info@natieonalfonds.nl

OOK IN U NIEUW...

- Voeding en beweging
- Belastingplan voor kanker
- Belastingplan voor kanker
- Legendaire onderzoek en
- Producties

Activer Wind

• Nieuwsbrief nummer 2 - augustus 2021

Belangrijkste onderwerpen:

- Update Samen Sterker acties
- Eindverslag voeding bij alvleesklierkanker
- Fit bij Kanker
- E-Health programma

• Nieuwsbrief nummer 3 - december 2021

Belangrijkste onderwerpen:

- Voeding en beweging
- Prehabilitatie bij kanker
- Belastingvoordeel
- Lopende onderzoeken
- Promoties

Daarnaast bracht het NFtK drie informatiefolders uit met de volgende onderwerpen:

• Nieuwsbericht nr 1 – februari 2021 Voelt u zich al thuis in het inloophuis!

Kankerpatiënten en hun familie staan er niet alleen voor. In Nederland zijn ruim 70 IPSO Inloophuizen waar zij terecht kunnen. Het gaat in het inloophuis niet om de ziekte, maar om het welzijn van de mens achter de ziekte. Uit onderzoek¹ is gebleken dat 96% van de respondenten een positief effect ervaart door het bezoeken van een inloophuis. En daarom zijn deze inloophuizen hard nodig. Het NFtK geeft met de *Samen Sterker Donatieverdobbelaar* sponsoracties van derden voor deze inloophuizen graag de mogelijkheid de opbrengst te verdubbelen. Hetzelfde bedrag dat is ontvangen wordt door het NFtK als dubbele gift uitgekeerd. Zo staan we samen sterker.

• Nieuwsbericht nr 2- februari 2021 Gezonde voeding essentieel

Welke rol speelt gezonde voeding bij de preventie van kanker? En hoe kan een gezond voedingspatroon bijdragen aan genezing en herstel? We duiken hier dieper in op de rol van voeding in relatie tot kanker... en hoe een gezond leefpatroon bijdraagt aan een fit lichaam en een vitale leefstijl.

Wanneer je getroffen bent door kanker kunnen een verstandig eetpatroon en de juiste keuzes in voedingsmiddelen een belangrijke bijdrage leveren aan je conditie. Bijvoorbeeld omdat ze je weerstand ondersteunen, de afname van spierweefsel remmen en je helpen om je conditie te versterken. Maar ook wie niet ziek is, heeft baat bij een gezond leefpatroon.

• Nieuwsbericht nr 3 – juli, oktober 2021 reissue Voelt u zich al thuis in het inloophuis!

We presenteren hier vijf nieuwe wetenschappelijke onderzoeken die het NFtK ondersteunt. Of beter gezegd: die door onze donateurs mogelijk worden gemaakt. Het merendeel van dit onderzoek is gericht op het vergroten van de kansen en de weerbaarheid van kankerpatiënten. Hierdoor zijn zij namelijk beter opgewassen tegen hun tumorgerichte behandeling. Zeer belangrijk onderzoek vinden wij. Het draagt bij aan de ontwikkeling van een complete kankerzorg. En dus aan een langer en beter leven voor mensen met kanker.

De nieuwsbrieven en informatiefolders worden verzonden naar alle donateurs en potentiële donateurs. Naar schatting zijn er in 2021 meer dan 350.000 verschillende adressen aangeschreven.

Daarnaast worden nieuwsbrieven en informatiefolders verstrekt aan diverse zorgprofessionals en mensen die

geconfronteerd worden met kanker. Materiaal werd aangeboden in wachtkamers, spreek- en behandelkamers, inloophuizen en op bijeenkomsten. Daarnaast werden folders bij het NFtK aangevraagd door zorgprofessionals en het publiek. Alle materialen worden kosteloos ter beschikking gesteld.

Uiteraard kan een ieder die belangstelling heeft informatie bij ons krijgen. Alle papieren versies worden ook digitaal beschikbaar gesteld op de website.

Online

Voorlichting vindt ook plaats via de website en de sociale media zoals Facebook en Twitter.

De website staat vol betrouwbare en onafhankelijke voorlichting voor mensen met kanker en hun directe omgeving en is vooral gericht op voeding, beweging en welzijn. Deze informatie is te vinden op onze website www.tegenkanker.nl.

Via de website en op Twitter en Facebook is het mogelijk om vragen en opmerkingen te plaatsen. Het aantal mensen dat hiervan gebruik maakt, neemt nog steeds sterk toe. Er worden vragen gesteld over donaties maar ook over medisch inhoudelijke zaken. Via de website is het mogelijk een online of offline nieuwsbrief aan te vragen. Ook is het mogelijk om onze activiteiten middels een gift online te steunen.

Website

Voorlichting is een van de zaken die wij als NFtK hoog in het vaandel hebben staan. De website leent zich daar bij uitstek voor.

Dankzij het internationaal werkende marketingbedrijf Ionmoon is het mogelijk de website die zij hebben gebouwd voor een steeds breder publiek beschikbaar te stellen. Naast opmaak en de eenvoudige toegang tot de website maakt Ionmoon het mogelijk om een steeds groter publiek aan te trekken. Door de vindbaarheid te verhogen, maar ook door binnen de mogelijkheden van Google en het gebruik van Google Grants advertenties te plaatsen. Deze zeer belangrijke toegang tot het publiek wordt al een aantal jaren met heel veel liefde en uren gratis ter beschikking gesteld door Geddy Elburg en haar zeer professionele team van medewerkers werkzaam voor Ionmoon (lees: I on Moon) doelgerichte internetmarketing uit Deventer.

Social Media

Op Facebook, waar wij actief zijn onder de naam Nationaal Fonds tegen Kanker en Voeding bij kanker, worden wekelijks berichten met een hoge nieuwswaarde gedeeld. Deze berichten zijn gerelateerd aan onderwerpen over alles wat te maken heeft met kanker, maar vaak met als focus voeding, beweging en welzijn. Begin 2013 is gestart om actief lezers te vinden die onze Facebook blijven volgen. Het aantal volgers van de berichten wordt langzaam groter. Eind 2013 lag dit aantal op ongeveer 200 en is gegroeid naar bijna 5250 volgers/likers eind 2021. Via promotionele acties wordt een veel groter bereik behaald. Dit wordt ingezet voor bijvoorbeeld evenementen of voor bekendmakingen van nieuwe projecten en studies. Naast Facebook hebben wij ook een Twitteraccount van het NFtK onder de naam TegenKankerNL met bijna 2.000 volgers en een Instagram account met circa 925 volgers.

Ook in 2021 heeft Facebook voor goede doelen de mogelijkheid aangeboden om kosteloos inzamelingsacties te starten. Hiervoor worden

1 FoodforCare (Compleat) Radboudumc
in Nijmegen

alle Nederlanders die een account hebben op Facebook, uitgenodigd om voor hun verjaardag geld op te halen voor het goede doel. Helaas is het aantal goede doelen dat dit inzet zo groot geworden dat de inkomsten bijna volledig zijn weggefallen.

Het NFtK heeft dankzij haar donateurs in 2021 diverse wetenschappelijke studies en projecten mogelijk gemaakt:

1. FoodforCare (Compleat) Radboudumc in Nijmegen

Beschikbaar gesteld door NFtK: 30.000 euro

Doel: Het effect onderzoeken van speciale thuismaaltijden voor uitbehandelde darmkankerpatiënten.

In 2016 was er in samenwerking met de Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) een onderzoek wedstrijd uitgezet. De winnende subsidieaanvraag krijgt een contract ter waarde van 30.000 euro. De totale begroting van deze onderzoek wedstrijd is 35.000 euro. 30.000 euro beschikbaar stelde voor een onderzoeksproject.

In 2017 kwam de jury bijeen en oordeelde dat er fantastische voorstellen waren ontvangen. Winnaar van de onderzoekscall Voeding bij Kanker was Food for Care (Compleat).

Tijdens chemotherapie hebben patiënten met ongeneeslijke kanker vaak klachten die een negatieve invloed hebben op het (genieten van) eten. Een maaltijdconcept dat inspeelt op deze klachten zou de conditie van deze patiënten kunnen verbeteren en daarmee ook de kwaliteit van leven.

Eind 2017 startte in het ziekenhuis Radboudumc in Nijmegen de studie FoodforCare@home (COMPLEAT studie). Daar wordt onderzocht in welke mate een uitgekiend maaltijdconcept in de thuissituatie klachten van patiënten die chemotherapie ondergaan, kan verminderen. Het doel was hen weer meer te laten genieten van de maaltijd en hun lichamelijke conditie te verbeteren. Zij ontvingen voor een periode van 3 weken een maaltijdbox thuis met vers bereide eiwitrijke gerechten en tussendoortjes.

De coördinator van het onderzoek, diëtist-onderzoeker Vera IJmker, geeft ons een kijkje in de voortgang: 'Onze eerste indrukken zijn positief. We krijgen veel complimenten van de patiënten over de kwaliteit van de maaltijden. Aan de reacties merk ik ook dat ze door deelname aan dit onderzoek bewuster met voeding aan de slag gaan. Het onderzoek zit nu in een fase van deelnemers werven en metingen uitvoeren. We meten wat FoodforCare voor de patiënten doet. Gaat hun lichamelijk functioneren erop vooruit en wordt het eten weer plezieriger? We hopen aan het eind van 2021/begin 2022 de conclusies van het onderzoek te kunnen melden.

2. PA-INTENS Universitair Medisch Centrum Utrecht en Antoni van Leeuwenhoek

Beschikbaar gesteld door NFtK: 32.000 euro

Doel: Bewegingsprogramma opzetten ter verbetering van de levenskwaliteit van hoofd-halskankerpatiënten.

Mensen die behandeld worden voor kanker in de keel, de mond of de hals hebben vaak veel problemen met eten. Ze vallen daardoor ongewild af, raken ondervoed en verliezen spiermassa. Met als gevolg dat hun levenskwaliteit ernstig verslechtert. Het Universitair Medisch Centrum Utrecht en het Antoni van Leeuwenhoek gaan onderzoeken hoe de voedingsbehoefte van patiënten verandert wanneer zij deelnemen aan een bewegingsprogramma. Een betere effectiviteit van de dieetbehandeling in combinatie met een verhoging van fysieke activiteit zal bijdragen aan behoud of herstel van spiermassa en mogelijk positief bijdragen aan de kwaliteit van leven bij deze patiënten.

In het PA-INTENS onderzoek wordt gekeken naar het effect van

UMC Utrecht

2. PA-INTENS Universitair Medisch Centrum
Utrecht en Antoni van Leeuwenhoek

een beweeginterventie tijdens de chemotherapie en /of bestraling op:

- * het totale energieverbruik
- * vetvrije massa
- * voedingstoestand
- * en spierkracht bij hoofd-halskankerpatiënten.

Eerste inzichten onderzoek UMC Utrecht

Dit onderzoek wordt verricht onder leiding van A. Kok, MSc, diëtist-onderzoeker UMC Utrecht aan het Universitair Medisch Centrum Utrecht, in samenwerking met het onderzoeksinstituut Antoni van Leeuwenhoek. We vroegen oncologiediëtist en onderzoeker Annemieke Kok naar haar tussentijdse bevindingen.

Mensen met hoofd-halskanker hebben vaak problemen met voedselinname, waardoor hun spiermassa afneemt. De patiënten in dit onderzoek nemen deel aan een bewegingsprogramma, dat hun fysieke conditie zou kunnen verbeteren. Voorwaarde is dat hun voedselinname wordt afgestemd op de voedingsbehoefte, die als gevolg van het bewegen zou kunnen veranderen.

Hoe kwam u tot dit onderzoek?

‘Er is eerder vergelijkbaar wetenschappelijk onderzoek verricht onder andere patiëntengroepen met kanker. Daaruit kwam naar voren dat de patiënten dankzij een gecombineerd bewegings- en voedingsprogramma de behandeling van hun kanker beter konden doorstaan. Ze waren ook minder moe en herstelden beter. Het is echter nog onduidelijk hoe de voedingsbehoefte verandert bij verhoging van de mate van lichaamsbeweging. Dat onderzoeken wij in deze studie.

U bent met een aantal patiënten aan het werk. Hoe ervaren zij het onderzoek?

Een deel van de patiënten is enthousiast. Een ander deel vindt deelname toch wat belastend. Ze geven aan zich volledig te willen richten op de behandeling van de kanker en er niet te veel omheen te willen doen. Ik leg dan uit dat ze door meer te bewegen en een daarop afgestemde energie- en eiwitinname zelf positief kunnen bijdragen aan hun conditie. Als onderzoekers begrijpen wij ook dat de behandeling van kanker veel vraagt van de patiënt door onder andere de bijwerkingen, de vele afspraken in het ziekenhuis en de reistijden. Goede begeleiding is dan ook essentieel om het vol te houden.’

Wat is het doel van dit onderzoek?

‘Als uiteindelijk duidelijk is welk effect het bewegen heeft op de voedingsbehoefte, dan kunnen we het voedingsadvies nog beter afstemmen op de individuele patiënt. In combinatie met een beweegprogramma zal dit bijdragen aan het behoud van spiermassa en kunnen we patiënten zo goed mogelijk voorbereiden op de behandeling van kanker en de levenskwaliteit van deze groep patiënten verbeteren.

3. Gezond gewicht na kanker - Universitair Medisch Centrum Groningen

Beschikbaar gesteld door NFtK: 39.371 euro

Doel: Het ontwikkelen van leefstijladviezen voor de periode na de behandeling van zaadbalkanker
In het Universitair Medisch Centrum Groningen start binnenkort een twee jaar durend onderzoek gericht

op het behouden of het krijgen van een gezond lichaamsgewicht na de kankerbehandeling. Dit onderzoek – onder aanvoering van psycholoog-onderzoeker dr. Marrit Tuinman – moet leiden tot een behandelroute met leefstijladviezen op maat. Gewichtstoename komt vaak voor na een behandeling tegen kanker, in het bijzonder na chemotherapie voor kankervormen zoals zaadbalkanker en borstkanker. Het onderzoek richt zich specifiek op patiënten met deze aandoening. Het onderzoeksteam in Groningen is een samenwerking tussen de afdelingen gezondheidspsychologie en medische oncologie, en ontwikkelt samen met de ziekenhuisdiëtisten het behandeltraject. Het wordt ook uitgebreid getoetst onder patiënten, hun partners en zorgverleners. Uit dit onderzoek moet een model naar voren komen dat ook landelijk ingevoerd zou kunnen worden.

In september 2021 is het project 'gezond gewicht na kanker' gestart in het Universitair Medisch Centrum Groningen! Het doel van dit onderzoek is om patiënten die behandeld zijn met chemotherapie te begeleiden bij het opvolgen van persoonlijke voedingsadviezen. Ongeveer 1 op de 4 patiënten met zaadbalkanker ontwikkelt het metabool syndroom, een combinatie van overgewicht, hoge bloeddruk, en hypercholesterolemie. Dit syndroom is al merkbaar na gemiddeld 1,5 na afronden van de chemokuren. Mannen met zaadbalkanker zijn meestal tussen de 18 en 40 jaar oud. Dit betekent dat zij al erg jong een hoger risico lopen op het krijgen van hart- en vaatziekten door het metabool syndroom.

Wij gaan proberen om deze mannen en hun partners te begeleiden bij het thuis invoeren van voor hun belangrijke voedingsadviezen. Hiervoor gaan zij en hun partner eerst drie dagen een eetdagboek bijhouden. U kunt dit zelf ook een tijd proberen: wij hebben gekozen voor de eetmeter van het voedingscentrum. Wij werken nu samen met een arts, twee diëtisten, drie oncologieverpleegkundigen en twee onderzoekers om het project zo grondig mogelijk op te starten. Ook is er via het Nationaal Fonds tegen Kanker een mooie samenwerking gelegd met de Haagse Hogeschool! Op een informatiemarkt zag een studente informatie over dit project, waarop zij contact zocht met het UMCG om haar afstudeeronderzoek bij ons project te kunnen doen. Zij is ook in september gestart en zal ons ondersteunen bij het zo gericht mogelijk maken van onze voedingsadviezen.

Eten na kanker vraagt meer specifieke adviezen dan voor mensen die geen ziekte achter de rug hebben. Ook hebben wij contact gelegd met de onderzoekers van de website voedingenkankerinfo.nl. Zij pleiten vanuit hun onderzoek ervoor om al tijdens de behandeling verstrekken van voedingsinformatie en niet te wachten tot patiënten of naasten daar vragen over gaan stellen. Het is mooi dat gezond eten en een gezond gewicht voor alle mensen die nog lang verder leven na een kankerbehandeling steeds meer aandacht krijgt.
dr. Marrit Tuinman

4. Fit4Chemo Radboudumc

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Winnaar Beweegronde 2021

Jaarlijks ondergaan enkele duizenden mensen van 70+ een darmkankeroperatie waarbij aanvullend chemotherapie nodig is vanwege uitzaaiingen in de lymfeklieren. Na de operatie verloopt het herstel bij deze groep patiënten vaak traag of blijft het uit. Een gevolg hiervan is dat velen niet of niet tijdig kunnen beginnen met de chemotherapie. Of dat de chemotherapiebehandeling slechts mogelijk is met een lage dosering. Aan het Radboud universitair medisch centrum in Nijmegen werkt men momenteel aan de ontwikkeling

van een revalidatieprogramma voor deze patiënten: Fit4Chemo. Deze ontwikkeling vindt plaats in samenwerking met betrokken zorgverleners en patiënten. Het programma bestaat uit onder meer fysieke training, dieetadviezen en, indien nodig, psychologische ondersteuning na de chirurgische ingreep. Het doel van dit programma is dat het herstel van deze patiënten na de operatie verbetert én sneller gaat. Zo zijn zij conditioneel beter voorbereid op de chemobehandeling en krijgen ze grotere overlevingskansen. Binnenkort wordt gestart met het uittesten van de haalbaarheid van dit revalidatieprogramma in de dagelijkse praktijk.

Het team van zorgprofessionals voor Fit4Chemo olv. hoofdonderzoekers *Baukje van den Heuvel(r)*, gastro-intestinaal en oncologisch chirurg en *Thomas Hooigeboom(r)*. De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2021.

Over de onderzoekers

Baukje van den Heuvel (1981) is gastro-intestinaal chirurg aan het Radboudumc Nijmegen. Gedurende haar carrière werd het voor haar steeds duidelijker dat het Nederlandse gezondheidszorgsysteem zich vooral richt op ziekte en niet op gezondheid. Zij probeert vanuit haar medisch specialisme het verbeteren van gezondheid een vast onderdeel te maken binnen de behandeling van ziekte.

Patiënten die behandeld worden voor kanker lijden vaak aan significante vermindering in kwaliteit van leven, functioneel verlies, vermoeidheid, angst en fysieke beperkingen. NFtK zet zich in om toepasbaar onderzoek te financieren dat zich juist bezighoudt met die zaken die belangrijk zijn voor de patiënt.

Thomas Hooigeboom is senior onderzoeker aan de leerstoel Paramedische Wetenschappen van de afdeling IQ healthcare van het Radboudumc. Het is Thomas zijn missie om de algehele kwaliteit van fysiotherapiezorg verder te optimaliseren. Dit doet hij door samen met fysiotherapeuten en patiënten nieuwe behandelmethoden te ontwikkelen en te toetsen. Daarnaast houdt hij zich bezig met het integreren van wetenschappelijke data in de dagelijkse praktijk, waardoor patiënten en behandelaars betere keuzes kunnen maken.

Het onderzoek van het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) is in mijn optiek bijzonder relevant, daar zij oog hebben voor de mens met de ziekte. Veel wetenschappelijk onderzoek richt zich specifiek op de tumor of op de overleving. Hierbij wordt de mens nog wel eens vergeten. NFtK vult dit gat voortreffelijk door onderzoek te financieren dat zich zowel richt op het vergroten van de overlevingskansen en tegelijkertijd het verbeteren van de levenskwaliteit voor mensen met kanker. Door het NFtK worden behandelingen gericht op voeding, beweging en welzijn steeds vaker een vast onderdeel van het oncologische behandelplan.

5. If the gut works, use it (Als de darmen werken, gebruik ze dan!)

Beschikbaar gesteld door NFtK: 30.000 euro

Voedingstherapie bij kanker, winnaar Voeding bij kanker ronde 2021

Bij veel mensen met een hematologische-oncologische aandoening (bloedkanker) komt ondervoeding voor. Het lichaam neemt voedingsstoffen onvoldoende op. Dit verkleint het succes van de behandeling. In het Amsterdam Universitair Medisch Centrum onderzoekt men hoe ondervoeding kan worden voorkomen en

behandeld. Het onderzoek wordt uitgevoerd bij mensen die een stamceltransplantatie hebben ondergaan en last hebben van ontstekingen ten gevolge van een intensieve chemotherapie. Denk hierbij aan onder meer een ontsteking van het darmslijmvlies.

De onderzoekers willen nagaan in hoeverre de ernst van de ontstekingen samenhangt met de voedingssituatie van deze patiënten. Het uiteindelijke doel is het opstellen van een voedingsrichtlijn die aangeeft bij welke patiënt op welk moment welke voedingstherapie moet worden toegepast. Een verbeterde voedingssituatie moet deze patiënten weerbaarder maken in het zware behandeltraject.

De hoofdonderzoeker is diëtist *Inge Dekker, MSc(r)*. De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2022. Dit onderzoek is reeds begonnen en loopt tot eind 2021.

6. E health Viecuri VieCuri Medisch Centrum in Venlo

E-health binnen prevalidatie, trainen voor een operatie

Beschikbaar gesteld door NFtK 34.700 euro

Is het mogelijk om darmkankerpatiënten met een geringe fitheid fysiek sterker te maken in de periode tussen hun diagnose en hun operatie? Aan het VieCuri Medisch Centrum in Venlo hebben onderzoekers een tele-oefenprogramma voor deze groep patiënten ontwikkeld. Met behulp van dit programma kunnen patiënten thuis oefeningen doen, terwijl zij hierbij op afstand worden gemonitord en gecoacht door het onderzoeksteam. Deze vorm van digitale zorg wordt ook wel e-health genoemd. De oefeningen zijn nauwkeurig op de persoonlijke gezondheidssituatie van de patiënten afgestemd. Daarnaast is er aandacht voor goede en gezonde voeding.

De onderzoekers willen weten hoe de betrokkenen het oefenen aan de hand van een tele-oefenprogramma ervaren, of ze het kunnen volhouden én of hun fysieke gesteldheid hierdoor verbetert. Mocht dit het geval zijn, dan kan dat bijdragen aan het verkleinen van het risico op complicaties na de operatie. Ook kan dit een positief effect hebben op de zelfredzaamheid van de patiënt in deze periode.

De hoofdonderzoeker is fysiotherapeut en bewegingswetenschapper drs. Ruud Franssen, die onder leiding van klinisch epidemioloog prof. dr. Maryska Janssen-Heijnen dit onderzoek uitvoert. De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2021.

Maryska Janssen-Heijnen: *‘Een gezonde leefstijl draagt bij aan het beter doorstaan van de behandeling voor dikkedarmkanker. We kijken samen met de patiënt naar hoe een gezonde leefstijl het beste kan worden opgepakt en volgehouden in de emotionele periode rond kanker.’*

Ruud Franssen: *‘Voor mij is dit onderzoek belangrijk omdat we hiermee mensen de mogelijkheid geven om een actieve bijdrage in hun eigen vertrouwde omgeving te leveren aan hun behandeling van dikkedarmkanker.’*

7. Kom Voorbereid Poli

Polikliniek voor voedings- en beweegadvies

Beschikbaar gesteld door NFtK 43.233 euro

Mensen met een vorm van bloedkanker die een stamceltransplantatie in combinatie met een chemokuur of bestraling moeten ondergaan, komen in een zwaar behandeltraject. De behandeling duurt vaak maanden en is zeer intensief. Onderzoekers van het Radboud universitair medisch centrum in Nijmegen vinden dat er momenteel te weinig aandacht is voor een gecombineerd voedings- en bewegingsadvies aan het begin van

deze behandelingen. Toch kan juist hiervan een positief effect worden verwacht. Bij het Radboudumc heeft men een zogeheten Kom Voorbereid Poli opgezet. Tijdens verschillende bijeenkomsten krijgen de patiënten adviezen van een diëtist en een fysiotherapeut. Daarvoor worden het fysiek functioneren, de voedingstoestand en de conditie van betrokkenen nader bekeken.

De onderzoekers willen nagaan of deze vorm van zorg leidt tot een verbetering van de algehele fysieke gesteldheid van de bloedkankerpatiënt. Hierdoor is deze mogelijk beter opgewassen tegen het zware en langdurige behandeltraject.

De hoofdonderzoeker is diëtist Anne Lieke Rondel, MSc. De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2022.

8. Trainen bij strottenhoofdkanker RadboudUMC Nijmegen

Fysieke training vooraf aan een laryngectomie

Beschikbaar gesteld door NFtK 39.943 euro

Patiënten met kanker die te maken hebben met een lage spiermassa (sarcopenie) hebben een grotere kans op complicaties bij een chirurgische ingreep. Er is daardoor vaak een langer verblijf in het ziekenhuis nodig en de overleving is geringer. Onderzoekers van het Universitair Medisch Centrum Utrecht voeren een onderzoek uit bij patiënten met verminderde spiermassa, waarbij het strottenhoofd chirurgisch verwijderd gaat worden vanwege strottenhoofdkanker. Deze operatie heet laryngectomie.

De patiënten in dit onderzoek worden in de drie tot vier weken voorafgaand aan hun operatie matig tot hoog fysiek getraind. Daarbij krijgen ze ook een specifiek energie- en eiwitverrijkt dieet. Met dit onderzoek wil men nagaan of deze aanpak voor deze groep patiënten haalbaar is, en zo ja, of er hierdoor na de operatie minder complicaties optreden.

De hoofdonderzoeker is fysiotherapeut, bewegingswetenschapper en epidemioloog dr. Caroline Speksnijder. De onderzoeksresultaten worden verwacht in 2022.

9. Embrace gewichtsmanagement voor borstkankerpatiënten Antoni van Leeuwenhoek Amsterdam

Beschikbaar gesteld door NFtK 67.713 euro Looptijd: 2 jaar

Vanuit het Centrum voor Kwaliteit van Leven van het Antoni van Leeuwenhoek is een onderzoek gestart naar ongewenste gewichtstoename na de behandeling van borstkankerpatiënten. Deze studie, de EMBRACE studie geheten, zal worden uitgevoerd door diëtist-onderzoekers *Sheena Tjon A Joe(ro)* en *Sara Verschure-Dorsman, (rb)* samen met Martijn Stuiver, Associate groepsleider Survivorship. Behandelingen zoals chemotherapie en hormoontherapie hebben invloed op de stofwisseling. Bovendien kunnen deze een toename van de eetlust veroorzaken. Tegelijkertijd kan met gewichtstoename de spiermassa juist afnemen. Op lange termijn kan dit de kans op gezondheidsproblemen, zoals hart- en vaatziekten, verhogen. Daarnaast heeft dit een grote invloed op de kwaliteit van leven.

Ongewenste gewichtstoename bij borstkankerpatiënten na de behandeling bij is een veelvoorkomend probleem. Programma's om gewichtsmanagement bij borstkanker te ondersteunen zijn in Nederland nog onvoldoende aanwezig.

Doel

Doel van dit onderzoek is het ontwikkelen van een passend en werkzaam voedings- en beweegprogramma voor vrouwen die curatief worden behandeld voor borstkanker. Dusdanig dat een succesvolle gewichtsbeheersing voor iedere borstkankerpatiënt aantrekkelijk en mogelijk is. Met dit onderzoek wordt een passend en werkzaam voedings- en beweegprogramma ontwikkeld dat goed vol te houden is voor borstkankerpatiënten.

Eind 2022 moet een behandelprotocol gereed zijn met bijbehorend scholingsmateriaal voor diëtisten en fysiotherapeuten. Dit programma zal gebaseerd zijn op het best beschikbare wetenschappelijk bewijs, de inzichten van professionals in de zorg, en de wensen en voorkeuren van de patiënten.

10. Ziektelastenmeter voor darmkanker Maastricht University Medical Center

Beschikbaar gesteld door NFtK 60.000 euro

Darmkanker is veelvoorkomend bij zowel mannen als vrouwen en staat op de derde plaats van alle kankersoorten in Nederland. Van patiënten met darmkanker is bekend dat ze een hoge ziektelast kunnen hebben die wordt veroorzaakt door de ziekte zelf of door de behandeling. Patiënt-gerapporteerde uitkomsten, zoals ziektelast, worden door specifieke meetinstrumenten (PROMs) gemeten. Andere bekende voorbeelden van patiëntgerapporteerde uitkomsten zijn ervaren gezondheid, kwaliteit van leven en functionele status. Door het kabinet is de ambitie uitgesproken om in 2022, voor 50% van de aandoeningen, uitkomstinformatie verworven middels PROMs beschikbaar te hebben. Ook partijen in de zorg zijn nu bereid om te komen tot meer uitkomstinformatie. Dit blijkt onder andere uit het Hoofdlijnenakkoord medisch specialistische zorg. Er zijn talloze PROMs voor patiënten met darmkanker maar de meeste van deze instrumenten dekken slechts één aspect van de ziektelast, zoals de gezondheids-3 gerelateerde kwaliteit van leven, pijn, of functionele status. Huidige PROMs weerspiegelen niet de gehele ziektelast van de patiënt met darmkanker. Momenteel ontbreekt er een bondig instrument om ziektelast breed in kaart te brengen, inclusief de mogelijkheid om resultaten direct terug te koppelen in de spreekkamer.

Met de Ziektelastmeter voor darmkanker wordt de ziektelast van de patiënt gemeten én direct gevisualiseerd. Deze visualisatie is in de spreekkamer beschikbaar, waardoor de Ziektelastmeter kan worden gebruikt in de dagelijks zorg. Het meten en visualiseren van de ervaren ziektelast, de patiënt zelf laten aangeven welke aspecten van de ziektelast hij of zij belangrijk vindt, en het opstellen van een concreet en persoonlijk zorgplan, stimuleert het zelfmanagement, besluitvorming en empowerment.

De Ziektelastmeter voor darmkanker bestaat uit een algemeen deel (voor kanker in het algemeen) en een ziekte-specifiek deel (in dit geval darmkanker), waardoor de Ziektelastmeter eenvoudig uitgebreid kan worden naar andere vormen van kanker. Deze aanvraag bestaat uit de validatie en eerste implementatie van de Ziektelastmeter voor darmkanker.

Maastricht UMC+

11. Onderzoeks-call Bewegen bij kanker 2021

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Dit is een samenwerking met de stichting Fit4Surgery en onder auspiciën van de werkgroep prehabilitatie bij kanker van de specialisten vereniging Heelkunde en het NFtK. Jaarlijks, te starten in 2021, zal er een subsidieronde worden uitgezet voor onderzoek naar fitheid bevorderende programma's tijdens de behandeling van kanker. De exacte vorm en criteria zullen in 2021 vorm worden gegeven. De winnaar zal net als wij doen met de onderzoeks rondes Voeding en Bewegen bij kanker samen met de NVD en Bewegen bij kanker samen met de NVFL, VSG en WOR een subsidie van maximaal 30.000 euro kunnen krijgen. Hier voor zal de onderzoeksinstelling een contract van het NFtK krijgen aangeboden.

12. FitMax - Maxima Medisch Centrum Veldhoven

winnaar Beweeg ronde 2021

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Onderzoek naar de beste en snelste manier om de fysieke fitheid van mensen met kanker vast te stellen. Dat kan bepalend zijn of en wanneer een zware operatie kan worden ingezet. De FitMáx vragenlijst is een onderdeel van het overkoepelende project Fit bij Kanker, waarbij optimale ondersteuning voor fysieke en mentale fitheid van oncologische patiënten vóór, tijdens én na hun behandeling centraal staat. Met resultaten van deze en andere vragenlijsten, kunnen patiënt en zorgverlener problemen en verbeterpunten signaleren en kan in samenspraak de meest doelmatige en passende zorg ingezet worden. Ons ultieme doel is dat alle kankerpatiënten volgens "Fit bij Kanker principes" op maat worden ondersteund parallel aan hun oncologische behandeling.

Het is belangrijk te onderzoeken in welke mate de FitMáx vragenlijst veranderingen in conditie kan meten (interne responsiviteit). Daarom gaan we een nieuwe studie opzetten, om deze responsiviteit van de vragenlijst in kaart te brengen, in samenwerking met centra waar in een revalidatiesetting oncologische patiënten trainen. Zij krijgen voorafgaand aan het revalidatietraject en als afsluiting een inspanningstest met ademgasanalyse.

!3. Selectieve smaaksturing Hogeschool Rotterdam/ Antwerpen

Beschikbaar gesteld door NFtK 60.500 euro

Dit project gaat over de effectmeting van selectieve smaaksturing van maaltijden voor ambulante patiënten met smaakhandicaps door chemotherapie.

Doel en hypothese:

De selectieve smaaksturing heeft als doel de maaltijden weer als lekker te laten ervaren door individuele kankerpatiënten ondanks hun smaakhandicap. De hypothese is dat de voedselinname hierdoor optimaler is dan zonder toepassing van selectieve smaaksturing van gerechten.

14. Onderzoeksrunde voeding en beweging 2021 in samenwerking met de Nederlandse vereniging van diëtisten (NVD)

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Onderzoeksrunde voeding en beweging 2021 in samenwerking met de Nederlandse vereniging van diëtisten (NVD).

Er zijn nog veel vragen op gebied van effectiviteit en optimalisatie van de voeding en beweegbehandeling bij verschillende oncologische aandoeningen. Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) stelt € 30.000 beschikbaar voor een project dat dat bijdraagt aan meer kennis op dit gebied.

Doel van het programma

Voeding speelt een rol in de preventie van kanker, in de ondersteuning van de medische behandeling en bij het herstel van de behandeling. Daarnaast kunnen patiënten na de behandeling voedingsklachten houden. Voeding en beweging is de ideale combinatie voor optimale voorbereiding op de behandeling en voor herstel. Het doel van dit onderzoeksprogramma is om vragen op gebied van effectiviteit en optimalisatie van een geïntegreerde voeding en beweegbehandeling bij oncologische aandoeningen te beantwoorden.

Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) stelt zich tot doel om voeding, beweging en welzijn vast onderdeel te laten worden van de oncologische zorg. Hun motto is 'Langer Beter Leven voor mensen met kanker'. Ze zamelen hiervoor geld in om voorlichting, projecten en onderzoek naar deze onderwerpen mogelijk te maken. De Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD) is de beroepsvereniging van diëtisten. Een solide onderbouwing van de diëtistische behandeling is essentieel. De NVD werkt daarom hard aan de ondersteuning van het diëtistische onderzoek.

Het NFtK en de NVD organiseren samen deze onderzoeksrunde.

Voorwaarden

Onderzoek dat aan de volgende voorwaarden voldoet, komt in aanmerking voor deze subsidie:

- Het betreft voedingsonderzoek bij oncologische patiënten
- Er is een duidelijke relatie met het vakgebied diëtetiek
- Voeding en beweging maken deel uit van de interventie
- De resultaten van het onderzoek dragen bij aan verbetering van de zorg en het welzijn van (ex-) oncologiepatiënten
- Het onderzoek is uitvoerbaar binnen het beschikbare budget
- De resultaten worden gepubliceerd in het Wetenschappelijk Katern van het Nederlands Tijdschrift voor Voeding & Diëtetiek.

Jury

De jury bestaat uit de volgende leden:

- Ruth van den Biggelaar, diëtist in de eerste lijn in Oss, Uden en Veghel, lid van het Landelijk Netwerk van Dietisten in de Oncologie (LWDO)
- Drs. Lon Claassen, directeur Nationaal Fonds tegen Kanker
- Dr. Jacco de Haan, medisch oncoloog Universitair Medisch Centrum Groningen
- Dr. ir. Hinke Kruizenga, diëtist-onderzoeker VUmc en hoofdredacteur NTVD
- Ir. Carolien Schuurman, diëtist-onderzoeker Hogeschool van Amsterdam en redacteur NTVD

- Ineke van Steen, diëtist Amphia ziekenhuis, lid LWDO
- Hans Kraak, hoofdredacteur NTVD
- Prof. dr. Ingrid Steenhuis, hoogleraar Preventie op het gebied van de volksgezondheid aan de Vrije Universiteit

15. Onderzoeksrunde prehabilitatie in samenwerking met Fit4Surgery

Beschikbaar gesteld door NFtK 30.000 euro

Het verbeteren van leefstijl tijdens een kankerbehandeling heeft een positief effect op de uitkomsten van die behandeling. Ook heeft het verbeteren van leefstijl na de behandeling een positief effect op kankervrije overleving. Multimodale interventies worden in toenemende mate onderzocht en succesvol ingezet.

Desondanks zijn er nog een hoop vragen onbeantwoord. Welke leefstijlinterventies zijn het meest effectief? Hoe zorgen we ervoor dat leefstijlprogramma's goed aansluiten op het individu? Betaalbaar blijven? En op de juiste plek worden ingezet? Deze onderzoeksrunde richt zich op de kankerpatiënt. Om ervoor te zorgen dat leefstijl een geïntegreerd onderdeel wordt binnen de behandeling van ziekte maakt Fit4Surgery en het Nationaal Fonds tegen Kanker 30.000 euro onderzoeksgeld beschikbaar.

Doelgroep: zorgverleners betrokken bij oncologische behandelingen, zoals medisch specialisten, fysiotherapeuten, diëtisten, psychologen, huisartsen, fysiologen, voedingsdeskundigen en wetenschappers

Voorwaarden:

- Het betreft leefstijlonderzoek bij kankerpatiënten voor een operatie
- De leefstijlinterventie is multimodaal
- Het betreft een innovatieve leefstijlinterventie
- De resultaten van het onderzoek dragen bij aan verbetering van de zorg en het welzijn van mensen met kanker
- Het onderzoek is uitvoerbaar binnen het beschikbare budget
- In het onderzoekvoorstel wordt duidelijk aangegeven hoe de resultaten worden gedissemineerd en/of hoe het onderzoek wordt gecontinueerd

Jury

De jury bestaat uit:

- dr. Thomas Hoogeboom, senior researcher IQ Healthcare, Radboudumc
- drs. Lon Claassen, Nationaal Fonds tegen Kanker
- dr. Stefan van Rooijen, huisarts i.o.
- dr. Baukje van den Heuvel, chirurg Radboudumc
- prof. Dr. Ingrid Steenhuis, hoogleraar Preventie en Volksgezondheid UMC Amsterdam
- dr. Bart Bongers, fysioloog Maastricht Universiteit
- drs. Edith Dekker, senior adviseur patiëntenbelang, Patiëntenfederatie Nederland

Projecten

In 2021 hebben wij een aantal projecten voorgesteld aan u. Hier werd zeer enthousiast op gereageerd. Dankzij de gulde giften is het mogelijk de volgende projecten ook financieel in de steigers te zetten.

Opzet is om meer bekendheid te geven aan het belang van voeding, beweging en welzijn voor mensen met kanker. Graag stellen wij concrete projecten voor om deze activiteiten aan een groot publiek onder de aandacht te brengen.

• Stichting Langs de Zijlijn – 2021

In een situatie waar kanker in een gezin is, wordt er meestal voor kinderen beslist. Om kinderen een stem te geven en hen in deze moeilijke situatie te ondersteunen, organiseert Stichting Langs de Zijlijn daarom jaarlijks een landelijke dag om voor hun situatie aandacht te vragen. Dit jaar vond de 4e editie van dit het evenement plaats op 30 oktober 2021. Die dag waren er allerlei leuke creatieve workshops voor jong en oud.

• Ontwikkeling van video voor mensen met slokdarm- of maagkanker binnen het ZGT

ZGT (Ziekenhuisgroep Twente) is een Topklinisch ziekenhuis dat vanuit twee onderscheidende ziekenhuislocaties (Almelo en Hengelo) een breed zorgpakket biedt voor de Twentse patiënt.

Als mensen geconfronteerd worden met slokdarmkanker of maagkanker, staat hun hele leven op de kop. Niet alleen gaan ze een ingrijpend medisch traject in, ook het dagelijks leven verandert.

Allereerst is het enorm belangrijk dat patiënten in een zo goed mogelijke conditie met het medische traject starten. Hoe fitter men is aan de start van het traject, hoe fitter men eruit komt. Goed en gezond eten draagt hier aan bij!

Daarnaast worden hele 'gewone' dingen, zoals eten, heel ingewikkeld bij een dergelijke aandoening.

Onderstaande voorlichtingsvideo, waarin onze zorgprofessionals duidelijke tips geven, en waarin verschillende recepten worden uitgelicht, helpt patiënten om het medisch traject bij slokdarmkanker of maagkanker te doorstaan.

Hiervoor is er in samenwerking met een aantal sponsors waaronder Nutricia en het Nationaal Fonds tegen Kanker financiering geboden om een uitgebreide video en programma te maken. Deze zal op onze website terug te vinden zijn onder projecten.

• Samen Sterker Inloophuizen

Het Nationaal Fonds tegen Kanker (NFtK) zet zich in voor een Langer Beter Leven van mensen met kanker.

Dat doen wij door een bijdrage te leveren aan zorg waarbij er na de diagnose ook aandacht is voor voeding, bewegen en welzijn als onderdeel van de behandeling. Onder welzijn verstaan wij met name psychosociale hulp gericht op het geestelijke en lichamelijke welbevinden. De hulp zoals die door inloophuizen wordt aangeboden.

Graag dragen wij bij aan patiëntgerichte projecten waar aandacht is voor deze onderwerpen. Om dat te stimuleren hebben wij de Samen Sterker donatieverdubbelaar in het leven geroepen. Door het coronavirus was het niet mogelijk sponsorevenementen te houden. Om de deuren open te houden hebben inloophuizen dringend hulp nodig. Het NFtK heeft een plan gemaakt om hen structureel financieel ondersteunen.

Met onze donatieverdubbelaar Samen Sterker geven wij sponsoracties georganiseerd door mensen of clubs graag een steuntje in de rug. Je kunt zelf een actie of evenement organiseren. Denk hierbij aan een open dag, een braderie, een

sponsorloop of iets totaal anders. Iedere bijdrage helpt en het Nationaal Fonds tegen Kanker •

• Inloophuis Toon Hermans Huis Amersfoort

Het Toon Hermans Huis Amersfoort (THHA), een inloophuis voor mensen met kanker en hun naasten is nagenoeg volledig afhankelijk van sponsoring en donaties van bedrijven, organisaties, fondsen en particulieren. Door Corona waren er nagenoeg geen activiteiten en het huis had het moeilijk. Bezoekers ervoeren net als ieder ander last van het elkaar niet kunnen ontmoeten. Het huis liep door Corona de vaste inkomsten mis." Daarom organiseerde het THHA op 25 en 26 maart een grootschalig evenement: THE LOCK UP. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€26.041**.

• Inloophuis Leven met kanker Woerden

De Stichting Vrienden van 'Inloophuis Leven met kanker' te Woerden organiseerde volledig coronaproof de Woerdense Wandelweek van vrijdag 4 t/m zondag 13 juni 2021. Er werden in de gemeente Woerden maar liefst 24 wandelingen uitgezet, korte en langere, een kaboutertocht maar ook een tocht voor minder validen. Hiermee werd geld ingezameld voor inloophuis 'Leven met kanker'. Opbrengst met de SamenSterker donatieverdubbelaar voor inloophuizen. bedroeg **€38.867**.

• Inloophuis Marikenhuis Nijmegen

Op 18 juni deden zeven ondernemers uit Nijmegen en omgeving mee aan een Social Lock-up, een actie ten bate van het Marikenhuis. Om 10 uur werden ze opgesloten in het Marikenhuis en 6 uur later, slechts onderbroken voor een korte lunch, werden ze bevrijd door burgemeester Hubert Bruls. De tijd als 'gevangene' werd gebruikt om ieders netwerk te bewerken met als doel geld in te zamelen voor het Marikenhuis. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 20.000**.

• Inloophuis M.O.H. Huis aan het water te Katwoude

op 3 juli 2021 werd voor de 2e keer de Challenge4Life Obstacle run georganiseerd. Het doel van dit sportieve sponsorevenement was zoveel mogelijk mensen uit de regio in beweging te krijgen én om een mooi bedrag bijeen te brengen voor inloophuis Huis aan het Water in Katwoude. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 24.281**.

• Inloophuis St. Wij allemaal Purmerend

Op zaterdag 25 september organiseerde inloophuis Wij-Allemaal uit Purmerend alweer de 4e editie van de Kitty Walk & Talk. De opbrengst a **€21.213** gaat naar Stichting Wij Allemaal, het inloophuis voor (ex) kankerpatiënten en komt volledig ten goede aan mensen getroffen door kanker en hun naasten.

• Inloophuis de Skulp Friesland

Op zaterdag 18 september organiseert Benefyts Friesland de Benefytsstocht 2021. De opbrengst gaat naar De Skulp Friesland. De Skulp is een centrum voor leven met kanker en wil een laagdrempelige ontmoetingsplek zijn voor mensen, die zelf of in hun naaste omgeving te maken hebben (gehad) met kanker. Dit doet ze voor alle inwoners in Friesland door het geven van ondersteuning en informatie, maar ook door het organiseren van diverse activiteiten op diverse plekken in de provincie. De Skulp heeft vier SkulpCafés in Friesland: Heerenveen, Drachten, Sneek en hoopt na de zomer ook een SkulpCafé in Leeuwarden te openen. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 20.000**.

• Inloophuis Roselinde Roosendaal

Bij Inloophuis De Rose-Linde in Roosendaal kon je rondom de sinterklaasperiode een chocoladeletter bestellen voor €5,-. Je steunde hiermee het inloophuis om haar deuren te laten open houden. De Rose-Linde biedt hulp aan mensen met kanker op zowel fysiek als mentaal vlak. Hierbij is zij afhankelijk van donaties en giften. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 19.240**.

• Inloophuis Vicki Brownhuis Den Bosch

Zondag presenteerde het Vicki Brownhuis in Den Bosch een spinningmarathon op de Bossche Markt. Het Vicki Brownhuis in Den Bosch is het oudste inloophuis van Nederland voor mensen die met kanker te maken hebben. Voor de inkomsten is het volledig afhankelijk van donaties en sponsoracties. Het Vicki Brownhuis biedt psychosociale ondersteuning via ontspanning, een luisterend oor, lotgenotencontact en informatie.

Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 21.702.**

• Inloophuis De Eik Eindhoven

Voor inloophuis De Eik in Eindhoven werd in de laatste maanden van 2021 door de vrijwilligers van de stichting Team Lekker Belangrijk, een Kerstkringloopwinkel georganiseerd. Helaas moest de winkel dicht in verband met de eerste Lock Down desalniettemin kon er een mooi bedrag worden opgehaald. Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 16.000.**

• Inloophuis SamenhuIS Alphen a/d Rijn

In Samenwerking met de Stichting 'Vrienden van Dichtbij' en het Nationaal Fonds tegen Kanker is geld opgehaald voor inloophuis SamenhuIS in Alphen a/d Rijn. Hierdoor was het ook mogelijk om de vrijwilligers van Inloophuis SamenhuIS een gezellige verwendag aan te bieden.

Opbrengst met Samen Sterker donatieverdubbelaar bedroeg **€ 10.000.**

• Fit4Life boek - Hét doktersrecept: Fit4Life, in 4 weken fit!

Gezonder willen leven is van alle tijden en is belangrijk voor een betere kwaliteit van leven in het bijzonder en een langer leven in het algemeen. Maar hoe doet u dat: gezonder leven? Dit boek geeft u niet alleen uitleg en antwoorden, maar ook handvatten om uw leven gezonder te leven, bijvoorbeeld door andere keuzes te maken. De basis van dit boek is een succesvol programma dat onderzocht is in het Maxima Medisch Centrum in Veldhoven. Chirurgen, sportartsen, fysiotherapeuten, diëtisten en verpleegkundigen deden, samen met de auteur dr. Stefan van Rooijen, vier jaar lang onderzoek naar deze innovatieve aanpak. Door het grote succes wordt deze methode nu in Nederland uitgerold om ook mensen fitter te maken die geopereerd moeten worden. De studie prehabilitatie bij mensen die een operatie moesten doormaken om te worden behandeld voor darmkanker werd dankzij onze donateurs mogelijk gemaakt.

Het boek is o.a. via het NFtK verkrijgbaar en is geschreven voor iedereen die fitter wil gaan leven. Met de aanschaf van het boek wordt ook wetenschappelijk onderzoek mogelijk gemaakt.

Proefschriften

• Stefanie de Groot - Universiteit Leiden 'Short term fasting, IGF/insulin-axis and therapy outcome in patients with cancer.'

Zij heeft de afgelopen jaren onderzoek gedaan naar de behandeling van kanker. Kanker is een van de meest voorkomende ziekten en het voorkomen ervan neemt toe. Specifiek heeft zij onderzoek gedaan naar de effecten van vasten op de uitkomst van chemotherapie bij borstkanker. We weten uit proefdieronderzoek dat vasten de levensduur kan verlengen en dat het beschermd tegen het krijgen van kanker. Tevens is er uit onderzoek met muizen aangetoond dat vasten de bijwerkingen en de effectiviteit van chemotherapie gunstig beïnvloedt. In

patiënten is dit nog onbekend. Derhalve hebben wij een klinische studie uitgevoerd naar vasten bij borstkanker patiënten die vooraf aan de operatie werden behandeld met chemotherapie. In het proefschrift worden de resultaten van deze studie beschreven en wordt er een overzicht van de literatuur gegeven. Tevens wordt er in het proefschrift gekeken naar de insulin-like growth factor, een groeifactor welke een rol speelt bij tumorgroei. Vasten kan deze groeifactor verlagen en ik heb gekeken naar deze groeifactor als biomarker en target voor therapie. Het proefschrift draagt bij aan de verdere kennis en optimalisatie van therapie bij kanker en geeft aanbevelingen voor toekomstig onderzoek.

Vera van der Zanden - UMC Groningen 'Studies on Perioperative Care for Frail Patients'

Dit proefschrift gaat over verbeteringen in zorgproces rondom gynaecologische operaties voor oudere patiënten

• **Vera Ijmker** - 'Protein-rich meal service to support peri-hospital patient care'

Patiënten krijgen meer calorieën en eiwitten binnen in de weken voor een geplande operatie wanneer ze dagelijks 6 eiwitrijke maaltijden thuisbezorgd krijgen via een maaltijdservice. Dit had echter geen effect op de fysieke prestaties of kwaliteit van leven, of op het aantal complicaties en ligdagen na de operatie.

Wel hadden patiënten bij een dagelijkse eiwit-intake van minimaal 20 gram grotere spierkracht. Dat concludeert voedingswetenschapper Vera Ijmker-Hemink uit haar promotieonderzoek.

Volgens Ijmker-Hemink zou de maaltijdformule gecombineerd met fysieke training wel effect kunnen hebben op ligduur en complicaties, maar hiernaar is verder onderzoek nodig. De maaltijdservice (FoodforCare – FfC) bleek eerder al te zorgen voor hogere eiwit- en energie-inname bij ziekenhuispatiënten.

Bij opname al ondervoed

Ook bleek dat er een relatie is tussen hogere eiwitinname tijdens de ziekenhuisopname en minder complicaties en een kortere ligduur. Circa 15% van de ziekenhuispatiënten is al bij opname ondervoed, en de steeds kortere opnames bieden niet genoeg tijd om ondervoeding te behandelen.

Patiënten aten vooral meer eiwitten bij de tussendoortjes in de ochtend en middag

Reden voor Ijmker-Hemink om dit onderzoek te doen. De helft van de patiënten kreeg in de 3 weken voor opname 6 eiwitrijke maaltijden en snacks per dag, en mocht daarnaast eten wat ze wilden. De andere helft van de patiënten at zoals gebruikelijk. De patiënten hielden bij wat en hoeveel ze aten.

Spreiding van eiwitinname

In de FfC-groep was de intake van eiwitten en calorieën respectievelijk 16% en 19% hoger. Uitgesplitst naar maaltijdmoment bleken de patiënten vooral meer eiwitten te eten tussen ontbijt en lunch, en tussen lunch en

avondeten. Dit is belangrijk voor de spreiding van eiwitname gedurende de dag.

De patiënten in de onderzoeksgroep waren net zo tevreden over hun maaltijden als de patiënten die hun gebruikelijke eetpatroon volgden.

• **Tanja Argillander** - *Preoperative risk assessment and optimization of older patients undergoing oncological abdominal surgery*

Analyse van buikoperaties bij oudere patiënten met kanker

Bij patiënten met kanker in hun buik wordt vaak gekozen voor het chirurgische verwijderen van de tumor.

Ondanks dat deze operaties de afgelopen decennia veel veiliger zijn geworden, krijgen oudere patiënten nog vaak te maken met postoperatieve complicaties en functionele achteruitgang. Daarom onderzocht Argillander in dit proefschrift de risico's van de operatie bij oudere patiënten en effecten van het optimaliseren van de fysieke conditie voor de operatie.

Argillander bekeek eerst hoe de risico-inventarisatie bij oudere chirurgische patiënten kan worden verbeterd. Hiervoor bleek een preoperatieve kwetsbaarheidsscreening van toegevoegde waarde te zijn, en deze methode kan volgens de promovendus gebruikt worden om de uitkomsten van de patiënt na de operatie te voorspellen. Uit het onderzoek bleek bovendien dat lage spiermassa en een laag activiteitsniveau risicofactoren waren waarmee kwetsbare patiënten geïdentificeerd konden worden.

Over de verschillende chirurgische behandelstrategieën bij maagkanker kon Argillander geen eenduidige conclusie trekken, omdat de data voor deze behandelingen bij ouderen schaars en van matige kwaliteit was. Wel bleek preoperatieve optimalisatie van de fysieke conditie van de oudere patiënt een haalbare strategie te zijn, vooral als de patiënt de oefeningen thuis uit kon voeren. Dit kan dus een goede manier zijn om de uitkomsten van operaties bij ouderen te verbeteren.

Slotwoord

Nooit eerder hebben wij zoveel projecten weten mogelijk te maken.

Wij blijven ons inzetten voor een Langer Beter Leven voor mensen met kanker en hun naasten. Dat kan alleen dankzij de steun die wij mogen ontvangen. Daarom hopen wij onze donateurs wederom in grote getalen te mogen begroeten in 2021. Wij zullen u verder informeren over de werkzaamheden die wij dank uw steun en bijdrage mogelijk kunnen maken.

Amsterdam, september 2022

BEGROTE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	Begroting
	2022
	€
BATEN	
Baten uit eigen fondsenverweving	750.000
Totaal baten	750.000
LASTEN	
Besteed aan doelstellingen	
Besteed aan doelstellingen	705.745
Werving baten	
Kosten eigen fondsenwerving	155.340
Beheer en administratie	78.415
Totaal lasten	939.500
Resultaat	-189.500

<u>Kengetallen</u>	<u>Begroting</u>
• Lasten beheer en administratie in % van Totaal lasten	8,3%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal lasten	75,1%
• Kosten eigen fondsenwerving in % van baten uit eigen fondsenwerving	16,5%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal baten	75,1%

TOELICHTING OP BEGROTE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2022

	Begroting 2022 €
Baten uit eigen fondsenwerving	
Donaties en giften	750.000
	<u>750.000</u>

Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	<u>Doelstelling</u>			<u>Werving baten</u>			
	<i>Voorlichting</i>	<i>Wetenschappelijk onderzoek</i>	<i>Helpverlening</i>	<i>Eigen fondsenwerving</i>	<i>Beheer en administratie</i>	<i>Totaal begroting 2022</i>	<i>Totaal 2021</i>
	€	€	€	€	€	€	€
Subsidies en bijdragen	7.500	90.000	200.000			297.500	300.000
Publiciteit en communicatie	241.615			128.385		370.000	455.000
Personeelskosten	54.108	11.297	35.676	16.351	47.568	165.000	165.000
Huisvestingskosten	6.559	1.369	4.324	1.982	5.766	20.000	18.000
Kantoor- en algemene kosten	28.530	5.957	18.810	8.622	25.081	87.000	52.000
Rentebaten						0	0
Totaal	338.312	108.623	258.810	155.340	78.415	939.500	990.000

De uitvoeringskosten worden toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend. Salariskosten worden per medewerker verdeeld op basis van verrichte werkzaamheden. Algemene kosten worden verdeeld op basis van personele bezetting.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2021

ACTIVA	31 december 2021 €	31 december 2020 €
Vlottende activa		
Vorderingen	(1)	
Overige vorderingen en overlopende activa	72.183	84.377
Liquide middelen	(2)	
	1.325.950	1.405.934
	1.398.133	1.490.311

PASSIVA	<u>31 december 2021</u>	<u>31 december 2020</u>
	€	€
Reserves en fondsen	(3)	
Continuïteitsreserve	300.000	300.000
Overige reserves	<u>761.642</u>	<u>690.391</u>
	<i>1.061.642</i>	<i>990.391</i>
Langlopende schulden	(4)	
Subsidieverplichtingen	<i>136.389</i>	<i>161.389</i>
Kortlopende schulden	(5)	
Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen	163.171	308.718
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	11.608	2.089
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen	9.584	10.858
Overige schulden en overlopende passiva	<u>15.739</u>	<u>16.866</u>
	<i>200.102</i>	<i>338.531</i>
	<u>1.398.133</u>	<u>1.490.311</u>

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2021

		<u>2021</u> €	<u>Begroot</u> €	<u>2020</u> €
BATEN				
Baten uit eigen fondsenwerving		716.014		576.932
Baten uit loterij organisaties		164.797		246.576
Totaal baten	(6)	<u>880.811</u>	<u>850.000</u>	<u>823.508</u>
LASTEN				
Besteed aan doelstellingen	(7)			
Voorlichting		316.997	368.199	339.873
Wetenschappelijk onderzoek		84.647	99.640	281.029
Hulpverlening		261.956	242.703	96.759
		<u>663.600</u>	<u>710.542</u>	<u>717.661</u>
Werving baten				
Lasten eigen fondsenwerving		108.645	200.279	176.719
		<u>108.645</u>	<u>200.279</u>	<u>176.719</u>
Beheer en administratie		68.815	79.181	58.088
Totaal lasten		<u>841.060</u>	<u>990.002</u>	<u>952.468</u>
Vrijval niet gedeclareerde subsidies	(8)	<u>-31.500</u>	-	<u>-67.210</u>
Saldo		<u>71.251</u>	<u>-140.002</u>	<u>-61.750</u>
Bestemming van het saldo				
Toevoeging /onttrekking aan overige reserves		71.251	-140.002	-61.750
Onttrekking aan bestemmingsreserve				
		<u>71.251</u>	<u>-140.002</u>	<u>-61.750</u>
Kengetallen				
		<u>2021</u>	<u>Begroot</u>	<u>2020</u>
• Lasten beheer en administratie in % van Totaal lasten		8,2%	8,0%	6,1%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal lasten		78,9%	71,8%	75,3%
• Lasten eigen fondsenwerving in % van baten		12,3%	23,6%	21,5%
• Lasten besteed aan doelstellingen in % van Totaal baten		75,3%	86,3%	87,1%

KASSTROOMOVERZICHT 2021

(volgens de indirecte methode)

	2021		2020	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo	71.251		-61.750	
Aanpassing voor subsidies	259.647		270.006	
Aanpassing voor afschrijvingen	-		-	
		330.898		208.256
Veranderingen in het werkkapitaal:				
Mutatie vorderingen	12.194		-25.959	
Mutatie in kortlopende schulden (exclusief subsidieverplichtingen)	7.118		-2.588	
		19.312		-28.547
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>				
Betaalde subsidies	-430.194		-199.060	
		-430.194		-199.060
Kasstroom uit operationele activiteiten		-79.984		-19.351
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investerings in materiële vaste activa	-		-	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-		-
Mutatie geldmiddelen		-79.984		-19.351
Samenstelling geldmiddelen				
Liquide middelen 1 januari		1.405.934		1.425.285
Mutatie geldmiddelen		-79.984		-19.351
Geldmiddelen per 31 december		1.325.950		1.405.934

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN WAARDEBEPALING

Algemeen

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders is vermeld. Voor zover posten niet afzonderlijk worden benoemd, vindt waardering plaats tegen nominale waarde.

Verslaggeving

De jaarrekening is opgesteld volgens de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving voor fondsenwervende instellingen (Richtlijn voor de Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen, RJ 650).

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorziening wordt bepaald op basis van individuele boordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Indien zij niet ter vrije beschikking staan, dan wordt hiermee bij de waardering rekening gehouden.

Continuïteitsreserve

Het bestuur van het Fonds heeft in het verleden besloten een continuïteitsreserve te vormen. De continuïteitsreserve is gevormd ter afdekking van korte termijn risico's en om zeker te stellen dat het Fonds ook in de toekomst aan haar operationele verplichtingen kan voldoen. Het bestuur heeft de omvang van deze reserve gesteld op een maximum van € 300.000. De continuïteitsreserve zal deze omvang houden, tenzij interne dan wel externe ontwikkelingen een aanpassing van dit bedrag noodzakelijk maken.

Bestemmingsreserve

De bestemmingsreserve is gevormd voor toekomstige bestedingen aan doelstellingen.

Overige reserves

De overige reserves zijn vrij besteedbaar aan de doelstellingen van het Fonds.

Langlopende schulden

Langlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde. Na eerste verwerking worden deze schulden gewaardeerd tegen de bedragen waartegen zij moeten worden afgelost. Dit is gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking worden deze schulden gewaardeerd tegen de bedragen waartegen zij moeten worden afgelost. Dit is gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Baten

Baten uit eigen fondsenwerving worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn ontvangen. Baten uit nalatenschappen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten

Kosten worden op basis van consistente toerekeningsgrondslagen en –methodiek toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Kosten van beheer en administratie zijn die kosten die het Fonds maakt in het kader van de (interne) beheersing en administratievoering en niet worden toegerekend aan de doelstelling of de werving van baten.

Verstrekke subsidies worden verantwoord op het moment dat de subsidieverstrekking is goedgekeurd door het bestuur.

GRONDSLAGEN VOOR DE OPSTELLING VAN HET KASTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

ACTIVA

Vlottende activa

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
1. Overige vorderingen en overlopende activa		
Nog te ontvangen donaties en giften	50.432	80.183
Waarborgsom	2.948	2.948
Vooruitbetaalde bedragen	13.803	1.246
Vooruitbetaalde onderzoeksronde fitheidsbevordering Jury	5.000	-
	<u>72.183</u>	<u>84.377</u>

Onder de opgenomen vorderingen bevinden zich geen posten met een looptijd van meer dan één jaar.

2. Liquide middelen

ING Bank N.V. (zakelijke rekening)	966.746	249.996
ING Bank N.V. (betaalrekening)	72.976	224.376
ING Bank N.V. (donatierekeningen)	86.228	181.650
ING Bank N.V. (spaarrekeningen)	200.000	749.912
	<u>1.325.950</u>	<u>1.405.934</u>

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

PASSIVA

	31-12-2021	31-12-2020
	€	€
3. Reserves en fondsen		
Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	300.000	300.000
Mutaties	-	-
Stand per 31 december	<u>300.000</u>	<u>300.000</u>
Overige reserves		
Stand per 1 januari	690.391	752.141
Bestemming van het saldo	<u>71.251</u>	<u>-61.750</u>
Stand per 31 december	<u>761.642</u>	<u>690.391</u>
4. Langlopende schulden		
Subsidieverplichtingen		
EMBRACE	47.713	67.713
Onderzoeksrond Voeding bij kanker 2019 Jury	-	3.397
Onderzoek call Voeding bij kanker 2021 Jury	5.000	-
PROZYME Amsterdam umc	-	13.750
PA INTENS Umc Utrecht	5.000	5.000
Kom voorbereid poli Radboudumc Nijmegen	18.233	33.233
Fysieke training vooraf aan een laryngectomie umc Utrecht	39.943	39.943
Winnaar Voeding bij kanker If the guts work Amsterdam umc	5.000	20.000
Footforcare Radboud umc	-	5.000
E-health binnen prevalidatie Viecuri Venlo	4.700	4.700
De Kraanvogel inloophuis Amsterdam	-	1.500
WinnaarBewegen bij kanker Fit4chemo Radboud umc	5.000	20.000
Gezondgewicht na kanker UMC Groningen	4.371	21.871
Ziektelastmeter voor darmkanker	35.000	60.000
Selectieve smaaksturing	60.500	60.500
Onderzoeksrond fitheidsbevordering bij kanker 2021	60.000	30.000
Onderzoeksrond fitheidsbevordering bij kanker 2021 jury	-	5.000
FitMax MMC	5.000	30.000
OLVG beweegruimte oncologie	-	8.000
Inloophuis de Eik Eindhoven	4.000	16.000
Inloophuis Oude IJssel	-	24.500
	<u>299.460</u>	<u>470.107</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen (1 jaar)

EMBRACE	20.000	20.000
Onderzoeksrond Voeding bij kanker 2019 Jury	-	3.397
Onderzoeks call Voeding bij kanker 2021 Jury	5.000	-
PROZYME Amsterdam umc	-	13.750
PA INTENS umc Utrecht	5.000	5.000
Kom voorbereid poli Radboud umc Nijmegen	15.000	30.000
Fysieke training vooraf aan een laryngectomie umc Utrecht	10.000	10.000
Winnaar Voeding bij kanker If the guts work Amsterdam umc	5.000	20.000
Footforcare Radboud umc	-	5.000
E-health binnen prevalidatie Viecuri Venlo	4.700	4.700
De Kraanvogel inloophuis Amsterdam	-	1.500
Winnaar Bewegen bij kanker Fit4chemo Radboud umc	5.000	15.000
Gezondgewicht na kanker UMC Groningen	4.371	21.871
Ziektelastmeter voor darmkanker	25.000	25.000
Selectieve smaaksturing	25.000	25.000
Onderzoeksrond fitheidsbevordering bij kanker 2021	30.000	30.000
Onderzoeksrond fitheidsbevordering bij kanker 2021 jury	-	5.000
FitMax MMC	5.000	25.000
OLVG beweegruimte oncologie	-	8.000
Inloophuis de Eik Eindhoven	4.000	16.000
Inloophuis Oude IJssel	-	24.500
<i>Totaal kortlopende deel van de subsidieverplichtingen</i>	<u>163.071</u>	<u>308.718</u>
Langlopend deel van de subsidieverplichtingen (2 tot 5 jaar)	<u>136.389</u>	<u>161.389</u>

5. Kortlopende schulden

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
Kortlopend deel van de subsidieverplichtingen		
Subsidieverplichtingen	<u>163.171</u>	<u>309.928</u>
	<u>163.171</u>	<u>309.928</u>
Schulden aan leveranciers en handelskredieten		
Crediteuren	<u>11.608</u>	<u>2.089</u>
	<u>11.608</u>	<u>2.089</u>
Overige belastingen en premies sociale verzekeringen		
Loonheffing	<u>9.584</u>	<u>10.858</u>
	<u>9.584</u>	<u>10.858</u>
Overige schulden en overlopende passiva		
Bankrente en -kosten	-	1.813
Accountants- en administratiekosten	14.000	14.000
Declaratie L.A Claassen	877	1.053
Te betalen online marketing kosten	862	-
	<u>15.739</u>	<u>16.866</u>

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2021

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Meerjarige financiële verplichtingen

Huurverplichtingen onroerende zaken

Door de stichting zijn meerjarige financiële verplichtingen aangegaan tot en met 30 september 2025 ter zake van huur van bedrijfsruimte. De totale huurlast inclusief servicekosten bedroeg over 2021 circa € 15.292.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

	<u>2021</u>	<u>Begroot</u>	<u>2020</u>
6. Baten uit eigen fondsenwerving			
Baten particulieren			
Donaties en giften	716.014		540.419
Baten uit geormerkte giften	-		36.513
	<u>716.014</u>		<u>576.932</u>
Baten Loterijorganisaties			
VriendenLoterij	<u>164.797</u>		<u>246.576</u>
Totaal baten	<u>880.811</u>	<u>850.000</u>	<u>823.508</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- De aard van donaties en giften maakt het lastig tot een goede begroting te komen. In overeenstemming met de principes van voorzichtigheid wordt deze post daarom conservatief begroot. Dit verklaart het verschil tussen de werkelijke cijfers en de begroting.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

7. Specificatie en verdeling kosten naar bestemming

	Doelstelling							
	<i>Voorlichting</i>	<i>Wetenschappelijk onderzoek</i>	<i>Hulpverlening</i>	<i>Eigen fondsenwerving</i>	<i>Beheer en administratie</i>	<i>Totaal 2021</i>	<i>Begroet 2021</i>	<i>Totaal 2020</i>
Subsidies en bijdragen (A)	7.500	68.303	210.344			286.147	300.000	337.126
Publiciteit en communicatie	231.219			84.989		316.208	455.000	385.065
<i>Direct marketing</i>	208.334			50.720		259.054	300.000	233.888
<i>Telemarketing</i>	3.981			9.289		13.270	30.000	6.866
<i>Fieldmarketing</i>	-					-	-	-
<i>Online marketing</i>	8.198					8.198	15.000	1.717
<i>Vriendenloterij</i>	10.500			24.500		35.000	100.000	134.409
<i>Beurskosten</i>	-			-		-	10.000	241
<i>Evenementen</i>	206			480		686	0	7.944
Personeelskosten (B)	58.145	12.141	38.338	17.571	51.116	177.311	165.000	171.688
Huisvestingskosten (C)	5.015	1.047	3.306	1.515	4.409	15.292	18.000	14.983
Kantoor- en algemene kosten (D)	15.117	3.156	9.967	4.568	13.290	46.098	52.000	43.213
Rentebaten (E)	1	-	1	2	0	4	-	393
Totaal	316.997	84.647	261.956	108.645	68.815	841.060	990.000	952.468

De uitvoeringskosten worden toegerekend aan doelstellingen, fondsenwerving en beheer en administratie. Direct toerekenbare kosten worden direct toegerekend. Salariskosten worden per medewerker verdeeld op basis van verrichte werkzaamheden. Algemene kosten worden verdeeld op basis van personele bezetting.

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

In 2020 heeft de VriendenLoterij bekend gemaakt dat door de komst van nieuwe loterijen men in de werving en organisatie aanpassing zou gaan maken. Onbekend was, ten tijde van de begroting welk effect dat zou hebben. De impact bleek echter erg groot. Een inleg van 100.000 euro (zoals ook in 2019) en ook onderdeel van de begroting werd teruggebracht naar een bedrag dat niet in januari maar pas in het laatste kwartaal van 2021 kon worden omgezet in geoormerkte loten. Daarnaast was er slechts ruimte voor een besteding van 35.000 euro in plaats van 100.000 euro. In de begroting was zelfs een bedrag meegenomen van meer dan 100.000 euro. Dit heeft er voor gezorgd dat de kosten voor Fondsenwerving lager zijn uitgekomen en dat ook de groei van de baten onder druk is komen te staan.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

	2021 €	Begroot €	2020 €
*Subsidies en bijdragen (A)			
Subsidies ten behoeve van wetenschappelijk onderzoek			
ZGT maagdarmkanker video	5.000		-
Aanschaf Fit4Life boeken	7.500		2.000
Onderzoeks call Voeding bij kanker Jury 2021	1.603		-
EMBRACE	-		67.713
Ziektelastmeter voor darmkanker	-		60.000
Selectieve smaaksturing	-		60.500
Onderzoeksrondte fitheidsbevordering bij kanker	30.000		30.000
Onderzoeksrondte fitheidsbevordering bij kanker jury	5.000		5.000
Onderzoeks call Bewegen bij kanker	-		5.000
FitMax MMC	-		30.000
Onderzoeks call Voeding bij kanker 2021	30.000		-
Overige subsidies en bijdragen < € 1.000	1.700		900
	<u>80.803</u>	<u>230.000</u>	<u>261.113</u>

Subsidies ten behoeve van hulpverlening

Symposium Wereldkankerday Cancer Care Center	-		1.500
Kit4life	-		500
Stichting Langs de Zijlijn	-		3.000
Inloophuis Sigrids Garden Emmen	-		20.013
Spaarneziekenhuis hometrainer	-		1.500
ISOZon symposium	-		1.000
OLVG beweegruimte oncologie	-		8.000
Inloophuis de Eik Eindhoven	-		16.000
Inloophuis Oude IJssel	-		24.500
Inloophuis Toon Hermans Huis Amersfoort	26.041		-
Inloophuis Leven met kanker Woerden	38.867		-
Inloophuis M.O.H. Huis aan het water te Katwoude	24.281		-
Inloophuis Marikenhuis Nijmegen	20.000		-
Inloophuis Vicky Brown Den Bosch	21.702		-
Inloophuis St. Wij allemaal Purmerend	21.213		-
Inloophuis de Skulp Friesland	20.000		-
Inloophuis Rosalinde Roosendaal	19.240		-
Inloophuis Samenhuizen Alphen ad Rijn	10.000		-
Inloophuis De Eik Eindhoven	4.000		-
	<u>205.344</u>	<u>70.000</u>	<u>76.013</u>

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

Personeelskosten (B)

Lonen en salarissen	135.233		133.108
Sociale lasten	23.862		23.430
Pensioenlasten	14.361		10.919
Overige personeelskosten	3.856		4.231
	<u>177.312</u>	<u>165.001</u>	<u>171.688</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- De personeelskosten zijn hoger dan begroot door de aanpassingen van de salarissen op basis van de cao Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening.

Bezoldiging van bestuurders en directie

Bezoldiging bestuurders

De bestuurders ontvangen enkel een vaste onkostenvergoeding voor gemaakte kosten. Voor 2021 bedroeg de onkostenvergoeding in totaal € 4.139 (2020: € 3.463). Het bestuur bestaat uit zes personen (inclusief de directeur). Hiermee wordt voldaan aan de statutaire ondergrens van 5 bestuursleden.

Bezoldiging directeur

Het bruto jaarsalaris van de directeur is in overeenstemming met de cao Welzijn en Maatschappelijke dienstverlening. Er is een dienstverband overeengekomen van 40 uren per week in plaats van 36 uren. Dit betekent dat het parttimepercentage van de directeur 111,11% bedraagt.

Over 2021 is de bezoldiging van de directeur als volgt opgebouwd:

	2021	2020
	€	€
Reguliere maandelijkse beloning (bruto maandsalaris)	92.842	91.380
Aanvullende reguliere beloning (individueel keuzebudget)	17.478	17.205
<i>Subtotaal reguliere beloning</i>	<i>110.320</i>	<i>108.585</i>
Beloning betaalbaar op termijn (pensioenverzekering)	12.284	11.205
	<u>122.604</u>	<u>119.790</u>

De reguliere maandelijkse beloning betreft het conform de voornoemde cao overeengekomen bruto maandsalaris. De aanvullende reguliere beloning is het toegekende individueel keuzebudget (IKB). Vanaf 2016 vervangt dit budget de vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en waarde van bovenwettelijk verlof. Het individueel keuzebudget bedraagt ruim 18% van het jaarsalaris.

Daarnaast ontving de directeur een beloning betaalbaar op termijn van € 12.284 (2020: € 11.205). Dit betreft de bijdrage aan de betaalde premie uit hoofde van de pensioenverzekering welke is ondergebracht bij het pensioenfonds Zorg & Welzijn. De premie welke de stichting bijdraagt aan de pensioenverzekering van de directeur is 12,1% van de pensioengrondslag. Dit is eveneens overeenkomstig de cao.

In totaal heeft de directeur voor 2021 een bezoldiging ontvangen van € 122.604 (2020: € 119.790). De directeur heeft gedurende het jaar geen andere bezoldiging ontvangen.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

Personeelsleden

Bij de Stichting waren in 2021 gemiddeld 1,7 personeelsleden werkzaam (2020: 1,7).

	2021	Begroot	2020
	€	€	€
Huisvestingskosten (C)			
Huur (inclusief servicekosten)	15.292	18.000	14.983
	<u>15.292</u>	<u>18.000</u>	<u>14.983</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- De huisvestingskosten zijn vrijwel gelijk aan de begroting doordat er gedurende het jaar geen onverwachte ontwikkelingen in de huisvesting en/of huursom hebben voorgedaan.

	2021	Begroot	2020
	€	€	€
Kantoor- en algemene kosten (D)			
Kantoorbenodigdheden	529		1.654
Automatiseringskosten	4.699		5.432
Websitekosten	-		4.792
Porti	505		745
Contributies en abonnementen	1.004		640
Onkostenvergoeding bestuur	5.802		3.463
Accountant- en administratiekosten	16.230		15.525
Juridische kosten	548		-
Verzekeringen	904		1.775
Bank- en incassokosten	15.877		9.187
	<u>46.098</u>	<u>52.001</u>	<u>43.213</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- In overeenstemming met de principes van voorzichtigheid wordt deze post conservatief begroot.

	2021	Begroot	2020
	€	€	€
Rentebaten en lasten (E)			
Bankrente	4	-	393
	<u>4</u>	<u>-</u>	<u>393</u>

Analyse van de verschillen tussen de werkelijke cijfers en de begroting

- Doordat de bankrente afhankelijk is van ontwikkelingen van de marktrente maakt dit het lastig om tot een goede begroting te komen. In overeenstemming met de principes van voorzichtigheid wordt deze post daarom conservatief begroot. Verwacht was een daling van de marktrente. Doordat de daling groter was dan wat werd verwacht is de ontvangen bankrente lager dan wat was begroot.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2021

	<u>2021</u>	<u>Begroot</u>	<u>2020</u>
8. Vrijval niet gedeclareerde subsidies			
Vrijval Health Deal	-		66.000
Onderzoekscaal bewegen bij kanker	-		1.210
De Kraanvogel inloophuis A'dam	1.500		-
Jury Voeding bij Kanker	30.000		-
	<u>31.500</u>	<u>-</u>	<u>67.210</u>

Analyse van de vrijval niet gedeclareerde subsidies.

- Voor het project De Kraanvogel inloophuis Amsterdam was een subsidie begroot van € 1.500. Dit inloophuis heeft haar deuren helaas moeten sluiten.
- Jury Voeding bij Kanker heeft in 2022 besloten geen winnaar aan te wijzen. Daarmee zal het subsidiebedrag van € 30.000 niet beschikbaar worden gesteld.

Ondertekening van de jaarrekening

Amsterdam, februari 2023

Mr. Ch. H. van Dijk
Drs. J. G. M. van Ophem
M. G. J. Smit
Mevr. drs. S. A. J. Pieterse
Mevr. drs. M. Mol

OVERIGE GEGEVENS

Bestemming van het saldo

Het bestuur is voornemens om het saldo over 2021 zijnde €71.251 toe te voegen aan de overige reserves. Vooruitlopend op het formele bestuursbesluit hiertoe is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

De controleverklaring van de onafhankelijke accountant is opgenomen op de volgende pagina's.

Rotterdam B.V.

Accountants en Belastingadviseurs
Zwolseweg 27
2994 LB Barendrecht
Telefoon 010-242 42 42
Website www.arep.nl
E-mail rotterdam@arep.nl

ABN AMRO 49 88 55 295
Iban nr. NL36 ABNA 0498855295
Swiftcode ABN ANL 2A
BTW NL 8124 99 128 B 01
KvK Utrecht 30191620

Aan het bestuur en directeur van
Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker
W.G. Plein 187
1054 SC AMSTERDAM

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker per 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650).

De jaarrekening bestaat uit:

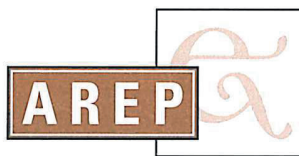
1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Nationaal Fonds tegen Kanker zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650) vereist is.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650) en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650).

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn Jaarverslaggeving Fondsenwervende Instellingen (RJ650). In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

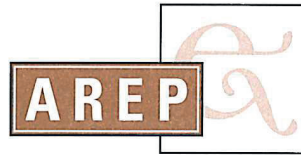
Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

1. het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
2. het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
3. het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
4. het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
5. het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
6. het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de met governance belaste personen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Barendrecht, 9 februari 2023

AREP Rotterdam B.V.

w.g.

Drs. G. van de Werken RA

RAV2023-004